Leto XLVI. - Štev. 38 (2310) - Četrtek, 6. oktobra 1994 - Posamezna številka 1300 lir

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%
Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978
Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE | GORIZIA
TASSA RISCOSSA | ITALY

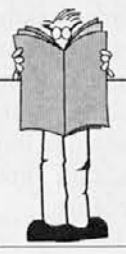

NAŠ UVODNIK

Umetnost gledanja

V nedeljo, 9. oktobra, prireja Cerkev v Italiji 28. dan družbenih komunikacij na temo Televizija in družina: kriteriji za zdrave navade v gledanju. Zaradi tega velja na kratko razmisliti o tej problematiki.

Hote ali nehote živimo danes v svetu, kjer imajo sredstva javnega obveščanja in računalniki vodilno vlogo v komunikaciji.

Televizija je danes sredstvo političnega boja za oblast, sredstvo, s katerim ekonomski in industrijski veljaki elegantno vsiljujejo predvsem med otroke in mlade določene kulturne modele in vedenjske vzorce. Včasih žal postane televizija tudi »električna varuška«, ki se je prezasedeni starši poslužujejo za varstvo otrok.

Mislim, da je danes televizija toliko bolj kvarna, ker je ne znamo primerno gledati. Preko televizije nas lahko nekdo manipulira zato, ker nimamo do nje primernega odnosa. Fiktivni imaginarni svet, v katerega nas njene podobe in barve privabljajo, nas tako prevzema, da se v njem nismo več sposobni kontrolirati. Protitelesca, ki bi lahko kljubovala temu modernemu virusu, se v nas ne morejo sprožiti sama po sebi. To je stvar vzgoje.

Televizija namreč v svojem bistvu ni negativen pojav. Njen formativni potencial je izredno velik: človeku že od otroških let odpira svet in obenem človeka odpira v svet. Na pladnju mu nudi izredno število zanimivih informacij o življenju, znanosti, umetnosti...

Film je posebna umetnostna zvrst, ki nam jo televizija posreduje v sicer nekoliko zreducirani obliki, ker je pač njegov naravni ambient kinodvorana. Zaradi tega pa ne moremo reči, da filmska umetnost na televiziji nima mesta. Nudi nam pač možnost, da se lahko v veliki meri soočamo s to svojevrstno umetnostjo, ki z govorico podob, barv, ritma lahko prebuja v nas občutljivost, odprtost, ustvarjalnost, če le znamo odgovorno izbirati.

In prav v umetnost odgovornega in samozavestnega izbiranja in odločanja glede televizije mora voditi vzgoja, ki je danes dejansko še ni. Ustvariti oseben odnos do ekrana je danes le stvar samovzgoje nekaterih posameznikov. Za to bi morali poskrbeti predvsem javni upravitelji, šola in Cerkev. Vsi bi se morali potruditi, da nudijo otrokom, mladim in njihovim staršem ključ, s katerim odpirati vrata taki televiziji, ki posreduje življenjske vrednote, zapirati pa jih tisti televiziji, ki dejansko prinaša pogubo.

Damjan Hlede

Časnikarji in njihova skorajda neizmerna moč

V današnjem svetu, ki je postal majhna vas, ker so danes skorajda bolj važna javna občila-tako imenovani mass media - kot pa tovarne in gospodarstvo, je vpliv časnikarjev vseh tistih, ki imajo v svojih rokah sredstva javnega obveščanja, skorajda neizmerljiv. Javna sredstva obveščanja imajo danes velikansko vlogo in pomembne naloge, da o njihovi moči niti ne govorimo; zato so tudi odgovornost in deontološka pravila časnikarjev izredno pomembna in velika. Pa vendar se vsak dan dogaja, da časopisi, televizija in vsi javni mediji zlorabljajo svoja pooblastila. V Italiji vsi poznamo izraz »Sbatti il mostro in prima pagina! - Daj pošast na prvo stran!« in na žalost tudi vemo, kaj to pomeni.

Kdo se še danes spominja profesorja Lanfranca Schillacija? Najbrž nihče več ne, kajti spomin časnikarjev in tudi nas bralcev je zelo omejen.

Če hočemo biti malo bolj točni: kopica novih novic nam vsak dan ubija spomin: to, kar je resnično, se meša s tistim, kar je čista izmišljotina, film se meša z novico, televizija s časnikom, spomin izgubljamo in s tem svoje zavedanje in korenine. Človek brez spomina in lastne zgodovine je namreč izgubljen človek.

Kdo je torej bil Lanfranco Schillaci, ki je polnil stolpce časopisov in bil vsak dan kot crkovina metan v zobe javnim medijem, od televizije do radia in časnikov? Leta 1989 so ga javno »obdelovali« in prikazovali kot pošastnega očeta, ki je zlorabil svojo hčerko-dojenčka. Schillaci je veljal dolgo časa za monstruma-pošast samo zato, ker je peljal hčerko z ženo v bolnišnico, ker se je otrok počutil izredno slabo. Zdravniki so videli na plenici kri in očeta pred ženo označili za spolnega prevratneža, ki je zlorabil lastnega otroka. Mala Miriam je potem odšla v drugo bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima raka na debelem črevesu, operirali so jo, a je kmalu umrla. Lanfranco Schillaci je bil tako rešen, šele hčerkina smrt je pokazala, da ni bil človeška pošast, kakor so o njem vsi takrat pisali in govorili. Takratni predsednik Cossiga se je družini Schillaci opravičil, tega pa niso storili časnikarji, ki so o njem pisali. Pred kratkim je prof. Schillaci v intervjuju povedal, da je vsem odpustil, tudi zdravnikom milanske klinike, ki so ga imeli za spolnega razvratneža samo zato, ker niso bili sposobni dobro opraviti svojega dela. Časnikarji, ki so se mastili kot šakali kar nekaj mesecev s to neverjetno zgodbo, pa niso nikdar rekli nobene. Pisali so sicer o epilogu tragične zgodbe, profesorju in ženi pa se niso nikdar javno opravičili.

Koliko takih primerov je vsak dan na prvih straneh naših časnikov.

Vsi, ki me poznajo, dobro vedo, da ne spoštujem politikov. Craxija pa nisem nikdar spoštoval (niti v času njegove slave in blišča) zaradi njegove arogantnosti, ki je presegala še tako velike meje dobrega okusa. In vendar se ga danes linča na prvih straneh vseh časnikov, kot se linča druge ljudi od Andreottija do vseh ali domala vseh predstavnikov prejšnje politične garniture.

To ni prav, to vsi vemo, a vseeno časniki in TV to vsak dan počno. Ti včerajšnji mogočneži imajo denar, ki ga navaden človek nima, in se zato lahko uspešno in z najboljšimi odvetniki branijo. Če se pa navadnemu človeku pripeti, da pade v peklensko kolesje preklete žeje časnikarjev za senzacionalnimi novicami, je z njim skoraj vedno konec. Četudi je nedolžen, ostane zaznamovan za celo življenje; in to kljub zakonu, ki veleva javnim občilom, da storjene napake popravijo na istem mestu in v enako velikem obsegu.

Posploševanje in prenagljene obsodbe, neverjetna pohlepnost za senzacijami, kričavi naslovi in še bolj kričave novice naravnost pošatno iskanje najslabšega v človeku, vse to in še več je danes glavna hrana prvih strani naših časnikov. Saj je res, da je dobrota (in ljubezen) tiha in se ne naznanja na ves glas, a vseeno...

Malo več srčne kulture in tišine, razmisleka, miru in spoštovanja do samega sebe ne bi škodilo časnikarjem in tistim, ki obsojajo brez dokazov in brez najmanjšega čuta za spoštovanje sočloveka.

To je problem in resnica, ki se je moramo vedno zavedati, ko slišimo »novico bomba«, kot se v žargonu reče novici, ki ima vedno fotografijo človeka zraven. Prevečkrat fotografijo človeka, ki postane »pošast«, a je nedolžen.

Jurij Paljk

Problemi železarne še nezaključeni

Delavci škedenjske železarne so v torek zvečer prekinili blokado mestnega središča. Iz Rima je namreč prišlo pričakovano zagotovilo s strani ministra Gnuttija, da bo dovolil pogajanja za prodajo obrata zasebnikom. Kot znano se za škedenjsko železarno zanima francoska družba, pogajanja pa je ovirala vladna nadzorna komisija.

Dogodek je povzročil oster protest s strani skoraj 2.000 uslužbencev škedenjskega obrata, ki so od petka, 30. septembra, do torka, 2. t.m., manifestirali po tržaških ulicah. Prejeli so podporo in izraze solidarnosti s strani vseh slojev krajevnega prebivalstva, od oblasti (pri tem velja omeniti zlasti vlogo župana Illyja) do študentov in velikega števila tržaških meščanov. Odmeven je bil predvsem nedeljski obisk tržaškega škofa msgr. Bellomija, ki je v svojem nagovoru poudaril vrednote dela in človekovega dostojanstva ter delavcem izrazil svojo popolno solidarnost s priporočilom, naj v svojih zahtevah vztrajajo.

Vsakodnevni prizor s tržaških ulic v zadnjih dneh (Foto Kroma)

Tržaški župan Illy z delavci v dvorani deželnega sveta FJK (Foto Kroma)

Redovnica Giuseppina Vannini bo proglašena za blaženo

»Socialnim svetnikom« se bo torej pridružila mati Giuseppina Vannini (1859-1911), ustanoviteljica reda Hčera sv. Kamila. To je red, ki se posveča skrbi onemoglih z brezpogojno predanostjo; s »četrto zaobljubo«, ki jo pristavijo trem klasičnim drugih redov, se posvečene ženske zavezujejo, da bodo služile onemoglim in umirajočim s svojimi duhovnimi in telesnimi talenti tudi z žrtvovanjem svojega življenja.

Red je nastal leta 1892, potem ko je kamilijanec p. Luigi Tezza prepoznal v Giuseppini Vannini osebo, ki pooseblja karizmo ljubezni sv. Kamila v streženju bolnikov. Danes je razširjen po vsem svetu in šteje 78 domov, kjer 900 sester opravlja različne službe; nudijo predvsem zdravstveno in človeško asistenco tako, da upravljajo bolnišnice, domove za zdravljenje in rehabilitacijo, šole za bolničarje in domove duhovnih vaj.

Poklic posvečenega življenja v službi bolnikov navdihne Bog sam in ga motivira stik s trpečo osebo. To so ljudje, ki vidijo v bližnjem Kristusa. V Evropi njihovo število sicer upada, zlasti v Nemčiji in Španiji, medtem ko v Italiji in Poljski opažamo prebujanje poklicev, kakor se to pojavlja mnozično tudi v Aziji, Afriki in Latinski Ameriki.

Karizma streženja trpečih dandanes privlačuje tudi mlade; to dokazujejo skupine prostovoljcev, ki darujejo del svojega časa za služenje zlasti revnim in osamljenim bolnikom.

V svetu poznamo 2973 ženskih konregacij; vsak red se navdihuje ob istem Kristusovem obličju; strežnice sv. Kamila prevzema stavek »bil sem onemogel« in nato nadaljujejo Kristusovo ljubezen za onemogle; druge npr. »pustite otroke, da pridejo k meni«, itd. Kristus je eden, toda vsak red je poklican, da podoživlja eno besedo iz evangelija. Za kamilijansko duhovnost je bolnišnica cerkev, soba kapela, bolnikovo ležišče oltar, bolnik pa Kristus, ki trpi. Hči sv. Kamila je usmiljeni Samarijan, ki se skloni nad njim.

Mater Giuseppino Vannini, ki je zgled tega poslanstva, so odlikovale preprostost in sposobnost opravljati z izrednim navdihom tudi nabolj navadna dela, izrazita duhovna materinskost, razpoložljivost bolniku je bila vse to, kar je mati za svojega sina. Prav duhovno materinstvo je karizma posvečene ženske, ki predstavlja rodovitnost, darovanje sebe, zastonjsko ljubezen po zgledu Device Marije.

Molitev in delo sobivata v poslanstvu kamilijank. Na zdravstvenem področju bi brez molitve ne bilo apostolata, ker Bog sam more podarjati učinkovitost, ki je prežeta s pričevalno dobroto. Evangelizacija v svetu trpljenja je lažja, čeprav se pogosto obrega ob sekularizirano kulturo »smrti«, ki nima moralnega čuta. Trpljenje dela osebe bolj občutljive za večne vrednote življenja: veliko oseb, ki jih preizkušata bolezen in muka, se obrne vase in se ozre po Njem, ki nosi olajšanje. V tem pomembnem trenutku je prisotnost sestre lahko odločilna, ker prinaša tolažbo in spreobrnjenje. Doba bolezni je za človeka zelo ranljivi čas, zato ne zadostujejo le dobri bolničarji. Kjer ni drugih struktur, naj zlasti župnije še naprej obračajo svojo pozornost na bolnišnice; kjer sodelovanje uspe, postaneta župnija in bolnišnica ena družina in si med seboj pomagata.

Zbor Gallus stopa v 35. leto

Da pesem najlažje povezuje, dokazuje mešani pevski zbor Gallus iz Celovca, ki stopa v 35. leto svojega delovanja. Leta 1960 ga je ustanovil pok. dr. Cigan in danes združuje pevce iz vse južne Koroške, ki radi brezplačno prihajajo v glavno mesto na vaje. Že 10. leto ga vodi prof. Jože Ropitz, ki je bil z njimi že na več daljših turnejah po Ameriki in Kanadi, Argentini in prejšnji mesec v Avstraliji.

Ob pogledu nazaj so pripravili kaseto in CD ploščo, ki je že na prodaj in vsebuje predvsem »starejšo« generacijo skladateljev, besedila pa so v večini delo Milke Hartam z naslovom Kako je lep ta kraj. Omenjeni program bodo prvič predstavili na novoletnem koncertu (14. januarja) v Celovcu, v načrtu pa imajo tudi posebno slovesnost ob 10-letnici zborovodja Jožeta Ropitza.

Izdajo kasete in CD plošče je podprla Krščanska kulturna zveza, ki je pripravila tudi tiskovno konferenco, na kateri so jih predstavili. Zdaj smo mi na vrsti, saj bomo z nakupom omogočili nadaljnje delovanje uspešnega koroškega zbora.

R.B.

Primorska Cerkev o dvojnem državljanstvu

Prejeli smo s prošnjo za objavo

Dekani koprske škofije, zbrani na svoji seji dne 28.9.1994 v Vipavi skupaj s svojim škofom Metodom Pirihom, izjavljamo to, kar sledi:

Znano je, da je italijanski parlament že leta 1992 izglasoval zakon, po katerem lahko dobijo italijansko državljanstvo vsi ljudje, ki so bili rojeni na ozemlju, priključenem Italiji z rapalsko pogodbo, dokler je to ozemlje spadalo pod Italijo. Torej vsi, ki so nekoč imeli italijansko državljanstvo, pa so ga zaradi priključitve Jugoslaviji izgubili.

Pred kratkim je isti parlament izglasoval podaljšanje časa za vložitev prošenj za italijanskodržavljanstvo za eno leto.

V moči svojega poslanstva opozarjamo vernike slovenske narodnosti, naj ne zaprošajo za italijansko državljanstvo, za kar navajamo naslednje razloge.

Spoštovati moramo trpljenje naših ljudi v času fašizma zaradi raznarodovalne politike takratnih italijanskih oblasti ter ceniti napore mnogih naših duhovnikov in drugih ljudi za obstoj slovenskega naroda na tem območju.

Solidarni smo s slovensko manjšino v Italiji pri uveljavljanju njenih pravic, ki jih sedanja italijanska oblast premalo spoštuje.

Italija s podeljevanjem svojega državljanstva krši določbe pariške mirovne konference iz leta 1947 in osimske sporazume iz leta 1975.

Povečano število italijanskih državljanov utegne biti podlaga za zahteve po širitvi italijanskega vpliva na ozemlju naše škofije.

Vse sodobne države se izogibajo dvojnemu državljanstvu, ki prinaša številne zaplete, mnogovrstne nejasnosti in dvojne dolžnosti.

Državljanstvo in narodnost sta veliki vrednoti in se ne menjujeta kakor obleka.

Opozarjamo tudi, da duhovniki lahko izdajajo dokumente le v cerkvene namene.

Kljub resnemu opozorilu prepuščamo odločitev osebni vesti in svobodi posameznika.

msgr. Metod Pirih, koprski škof

Zadnje, kar človek dožene, ko piše kako delo, je to, da odkrije, s čim bi ga bil moral začeti.

Blaise Pascal

Stična kot uvod v sezono

Velikega srečanja verne mladine, ki je bilo tudi letos tretjo soboto v mesecu septembru v Stični, se je udeležila tudi skupina mladih s Tržaškega. Skupinica petnajstih mladih je bila sicer le kapljica v morju osem tisočih mladih, ki so prišli v Stično iz cele Slovenije, vendar se ta kapljica iz leta v leto veča. Tudi mladi, ki so se že v lanski sezoni redno srečevali v mladinskih skupinah (tu mislimo predvsem na opensko mladinsko skupino in na skupino Shalom od Sv. Ivana), pri skavtih in na mladinskih mašah, se torej navdušujejo nad pobudami, kot je to vseslovensko srečanje.

Letošnje srečanje je bilo še posebej živahno, saj ga je oblikovalo več gostov in skupin. Don Pierino, znan zaradi svojega dela z narkomani, je na žalost zbolel in je moral odpovedati svojo udeležbo. Kljub temu pa je spregovoril o problemu mamil »slovenski don Pierino«, t.j. gospod Prelec, župnik iz Portoroža, ki se tudi sam že vrsto let ukvarja s tem problemom.

Zelo ganljivo je bilo pričevanje nekaterih prizadetih mladih in mladih, ki najdejo pomoč znotraj gibanja Prijateljstvo.

Največjo pozornost pa so seveda pritegnili člani trenutno najbolj priljubljenega slovenskega ansambla Čuki. Intervjuval jih je ravno tako priljubljeni Janez Dolinar. Čuki so zapeli nekaj svojih pesmi, vse pa so presenetili, ko so s svojim petjem tudi sami oblikovali sveto mašo.

Na koncu je bilo vzdušje že tako prijetno, da ga ni mogel pokvariti niti dež, ki je udeležence srečanja neusmiljeno premočil.

Sedaj nas zopet čakajo srečanja v mladinskih skupinah, na skavtskih sestankih, na srečanjih v Slovenskem kulturnem klubu, na pevskih vajah itd. Stična je bila torej lep uvod v sezono, ki se začenja. **Breda Susič**

Videmski romarji na Stari gori

Marijini častilici so se zbrali na Marijin praznik na Stari gori, da se ji zahvalijo za varstvo ob hudem potresu in za obnovo svojih vasi po potresnem razdejanju. Videmski nadškof je s svojim pomožnim škofom in neštetimi duhovniki svojim vernikom toplo priporočil, naj v tem letu molijo za družino, ki je velik božji dar za ves človeški rod in pa sploh pogoj za blagor narodov in držav.

Romanja se je udeležilo tudi mnogo naših bratov Bečanov, ki so z velikim veseljem poslušali eno mašno berilo v slovenskem jeziku in tudi zapeli Lepa si lepa, roža Marija. To pesem so se naučili tudi Furlani, tako da je mogočno odmevalo po parkirnem prostoru pod cerkvijo, kjer je bila sv. maša zaradi velike množice. Lepo je, da je bila škofijska maša res skupna in da so vsi verniki po svoje častili starogorsko Marijo, ki je že od nekdaj priljubljena priprošnjica Beneških Slovencev.

OKENCE

Neznani avtorji

Po Slavi mašnik povabi vernike k molitvi in zmoli glavno prošnjo. Kolikor maš, toliko prošenj. Te glavne prošnje so polne globokih in preprostih vsebin, prežete istočasno z iskreno poezijo in človeško psihologijo. So biseri, ki so nastali skozi stoletja po zaslugi neznanih avtorjev. Nakazujejo značaj svete daritve in usmerjajo k Bogu Očetu po Kristusu v Svetem Duhu. Le glavna prošnja - z razliko od prošnje med darovanjem in po obhajilu - se zaključuje z najdaljšim sklepom. Prisotni se pridružijo mašnikovi molitvi z vzklikom Amen.

Škoda, da verniki vedno ne dojamejo bogastva vsebine teh molitev. Za to so lahko krivi slab zvočnik, prehitro branje, nepazljivost ali raztresenost. Skušaj biti pozoren na te bisere! Dali ti bodo pravi užitek. Ta prošnja naj postane tudi tvoja osebna (in skupna) molitev! Jože

Sv. oče o družini

V nedeljo, 25. septembra, je imel sv. oče običajno srečanje z romarji. Tokrat zadnjič v Castelgandolfu, ker se je vrnil v Vatikan; v sredo, 28. septembra, je že imel avdienco v dvorani Pavla VI. Pri nagovoru v nedeljo se je najprej spomnil družine: »Družina, ta tipična vloga laikov, je poklicana, da z medsebojno ljubeznijo zakoncev in njih službi življenju priča o božji prisotnosti v zgodovini.«

Omenil je tudi začetek sinode škofov v nedeljo, 9. oktobra, ki bi razmišljala o posvečenem življenju, to je o redovnikih in redovnicah, ki jih je skoraj en milijon.

Božja beseda je kakor kruh...

9. oktober

28. navadna nedelja

»Eno ti manjka: pojdi, prodaj vse, kar imaš, in daj ubogim, in imel boš zaklad v nebesih; potem pridi in hodi z menoj« (Mr 10,21).

Jezus je prav tako zahteven pri vprašanju imetja in uporabe zemeljskih dobrin kot pri vprašanju neločljivosti zakonske zveze, o kateri smo razmišljali v zadnjem prispevku. Ob Jezusovih besedah: »Kako težko bodo prišli bogati v božje kraljestvo... laže gre kamela skozi šivankino uho kakor bogatin v božje kraljestvo« (Mr 10, 23-25) so učenci ostrmeli in se čudili njegovemu nauku. Zato jim je Jezus ponovno predstavil vrednost odločitve za božje kraljestvo.

Človek je nagnjen k temu, da si prilasti dobrine, ki jih ustvari, in se rad naveže nanje. V resnici so mu materialne dobrine dane, da bi jih upravljal in poskrbel za njihov prvotni in pravi namen: biti v službi človeka in na razpolago vsem ljudem. Pri uporabi zemeljskih dobrin nima nihče ekskluzivnih pravic, podobno kot pri zraku, ki ga vsi, brez izjeme, lahko vdihavamo. Bog namreč »daje svojemu soncu, da vzhaja nad hudobnimi in dobrimi, ter pošilja dež pravičnim in krivičnim« (Mt 5,45). Tisti, ki je ves predan kopičenju bogastva in živi samo zato, da bo ime vedno več pozablja nase kot na človeka, ki je tudi duhovno bitje, in obenem vara svoje brate in sestre ter žali Boga. »Po vsem tem sprašujejo pogani« (Lk 12,30), pravi Jezus.

Bogati mladenič, ki je prišel po nasvet k Jezusu, je želel izvedeti za najbolj varno pot do končnega cilja, večnega življenja. Spolnjeval je vse zapovedi. Kaj naj še stori, sprašuje Jezusa. Jezus se ga je razveselil, pogledal je vanj in v njem odkril edino oviro za pravo svobodo: pretirano navezanost na premoženje. »Eno ti manjka: pojdi, prodaj vse, kar imaš, in daj ubogim, in imel boš zaklad v nebesih...« (Mr 10,21). Žalosten je odšel, ker ni bil sposoben premagati te ovire.

Iz Jezusovega srečanja z bogatim mladeničem sledi nauk, ki najdemo ga v evangelijih domala na vseh straneh. Človek, ki si je nakopičil veliko bogastva, živi v nevarnosti, da si zapre oči za reveža, ki sedi pred njegovimi vrati. Jezusova prilika o bogatinu in ubogem Lazarju je nazoren prikaz te krivice (prim. Lk 16, 19-31). Bogatin je izbral zemljo v zameno za večno življenje. »Človekovo življenje pa ni odvisno od premoženja, pa naj ima kdo še tako veliko bogastvo« (Lk 12,15).

S tem nas Jezus uči, da se je potrebno najprej odločiti za Boga in s tem za neminljivi zaklad v nebesih. »Naredite si mošnje, ki ne ostarijo, in zbirajte neminljiv zaklad v nebesih, kamor se tat ne približa in kjer molj ne razjeda. Kjer je namreč vaš zaklad, tam bo tudi vaše srce« (Lk 12,33). Jezus zato svojim učencem, ki so se odločili za Boga in za oznanjevanje njegove zastonjske ljubezni, vedno znova priporoča: »Iščite najprej božje kraljestvo in njegovo pravico in vse drugo vam bo navrženo« (Mt 6,33).

Zvone Štrubelj

POLITIČNO DOGAJANJE V ITALIJI

Italija še vedno izsiljuje

Italija še naprej pogojuje vstop Slovenije v Evropo s slovenskim pristankom na njene zahteve glede ezulskih nepremičnin. To pa ne pomeni dogovarjanje, temveč je to izsiljevanje, diktat, ki se kar dobro sklada z značajem današnje italijanske vlade. Slovenija pa je že naredila svoje in je napovedala prilagoditev ustave evropskim normam, kar zadeva nakup in posest nepremičnin. Vendar pa nobene prednosti za istrske begunce. To seveda ne more zadovoljiti italijanske vlade, ki mora vendarle zadovoljiti svoje skrajnodesničarske kroge. Ti si utrjujejo sloves državotvorne politične sile, ki se zna prilagoditi, mimetizirati in potuhniti, toda vedno je pripravljena, da pokaže tudi svoj pravi obraz. Dosedaj je ta obraz prišel do izraza edinole v odnosu do Slovenije in istrskega vprašanja, ki postaja glavni zunanje-politični problem Italije.

Na italijanske udarce Slovenija odgovarja hladno in precizno, vendar odločno, nekateri menijo, da celo preveč rezko. Pa ni res. Slovenska diplomacija mora pokazati, da ne bo popuščala, Italijani morajo razumeti, da pri stvari nimajo kaj iskati. Komaj jim malo popustiš se opogumijo in mislijo, da le ni vse izgubljeno. Pred očmi moramo imeti nauk Južne Tirolske.

Mednarodni trenutek terja od Slovenije kar največjo budnost in pripravljenost ta trenutek se ujema z eno najhujših kriz v slovenski vladni koaliciji. Ali ni to početje nekoliko neodgovorno?

S -

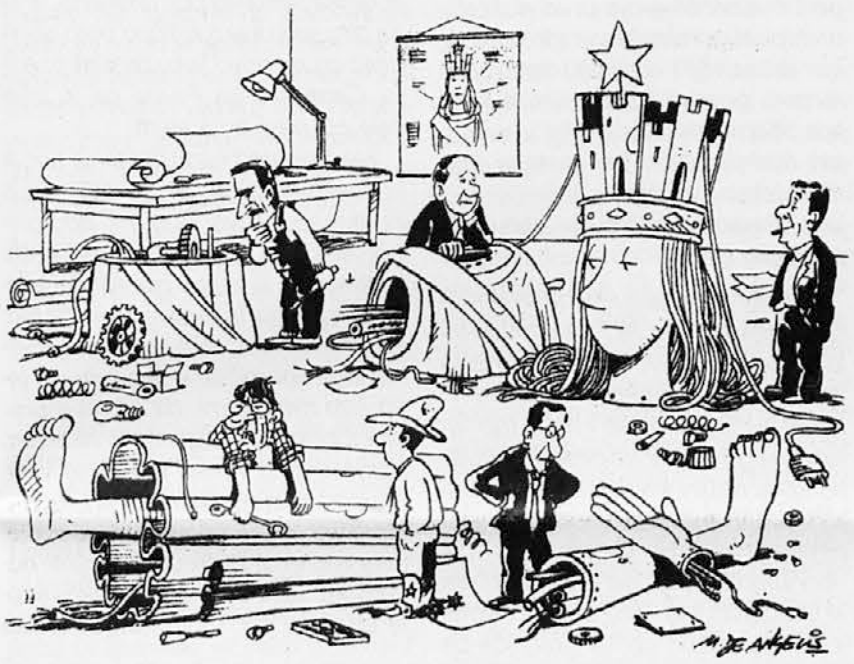

Italijanski politiki »gradijo« novo Republiko...

Komisarja v Kmečki banki v Gorici

Kot strela z jasnega je v Gorici odjeknila odločitev zakladnega ministra, da pošlje v Kmečko banko dva vladna komisarja in tako odstavi njen upravni svet. Kmečka banka je največji denarni inštitut na Goriškem in se zato upravičeno lahko vprašamo: kaj se dogaja v banki, zakaj je prišlo do te zelo ostre in trde vladne odločitve? So bile zares storjene tako velike nepravilnosti, da je bil vladni poseg zares potreben, ali pa imajo prav tisti, ki namigujejo na politično igro desnice in Slovencem nenaklonjenih krogov? Ugiba se tudi, da je prišlo do izrednega vladnega ukrepa samo zato, ker je tako hotela Ljubljana; na glas se govori, da je ukrep posledica razprtij in političnih bojev v Ljubljani. Dejstvo je, da bomo morali še počakati, da ugotovimo, če je bil vladni ukrep upravičen ali ne. Že sedaj pa lahko z vso gotovostjo zatrdimo, da je odlok izredno hud udarec za slovensko manjšino v Italiji.

Božji kantavtorji

Božji kantavtorji: tàko ime so dali časnikarji pevcem in glasbenikom, ki pojejo pesmi z versko vsebino. Italijanski božji kantavtorji Roberto Bignoli, Aurelio Pitino in duhovnik Mario Migliarese so pred kratkim nastopili na svetovnem festivalu moderne krščanske glasbe v Orleansu na Floridi v ZDA in tam tako »vžgali«, da odtlej kar dežujejo vabila za nove nastope. Po festivalu Magnificat '94, ki je bil na Floridi, so izdali ploščo, na kateri so posnetki italijanskih božjih kantavtorjev. Konec meseca septembra bodo nastopili na dvodnevnem festivalu krščanske moderne glasbe v Parizu, od 13. do 15. oktobra pa bodo v Argentini. V Buenos Airesu bo tedaj velik festival moderne krščanske glasbe na stadionu Obras, ki lahko sprejme sto tisoč ljudi. Vsi trije so prepričani, da bi lahko ta zvrst postala veliko bolj popularna tudi v Italiji.

-jp-

POGLED V SLOVENIJO

Največja želja in cilj: vključitev v Evropsko unijo

V Sloveniji bodo najbrž kmalu spremenili ustavo v tistih členih, ki določajo načela in postopke glede prodaje nepremičnin kupcem iz tujine. Država bo sprostila ustrezne predpise in jih prilagodila zakonodaji, ki velja za omenjeno področje v državah Evropske unije. To pomeni, da bodo v Sloveniji kmalu lahko kupovali tudi tujci iz dežel dvanajstorice zemljišča, hiše in drugo imetje, ki ga uvrščamo med nepremičnine. Država bo seveda upoštevala tudi t.i. zaščitna merila, ki bi preprečila, da bi začeli razprodajati Slovenijo. Posamezne prodaje torej da, toda le po filtru, ki bo zavaroval strateške interese majhne države, kakršna je Slovenija.

Pri odpiranju tržišča z nepremičninami bo veljal za vse države članice Evropske unije enak režim, s katerim bodo poskušali preprečiti morebitne posebne težnje kakšne države. Omenjene ustavne spremembe sodijo k strategiji in usmeritvi, ki naj bi omogočili Sloveniji pričetek pogajanj o pridruženem članstvu v Evropski uniji. O tem, da naša država izpolnjuje pogoje za pričetek omenjenih pogovorov oziroma pogajanj, soglaša enajst držav članic Evropske unije; pridržke - pa še ti so pretežno politično-psihološke narave - ima le Italija. Nekako nepričakovan zaveznik Slovenije je postal podpredsednik Evropske unije sir Leon Brittan, ki je med nedavnim obiskom v naši državi odločno izjavljal, da izpolnjujemo pogoje za pričetek pogajanj o pridruženem članstvu v Evropski uniji. Menijo celo, da je pripravljen posredovati pri odpravi težav v slovensko-italijanskih odnosih.

Toda medtem, ko kaže, da Slovenija izpolnjuje poglavitne pogoje za njeno postopno vključevanje v evropske združevalne procese oz. ustanove, kakršna je zlasti Evropska unija, pa njena notranja preobrazba iz totalitarne v demokratično družbo poteka prepočasi. Stare politične sile se krčevito upirajo novostim in odnosom, kakršni bi morali veljati v novi slovenski državi. Politični in ideološki spopadi slabijo moč in sposobnosti Slovenije in zagotovo zmanjšujejo njeno prepričljivost v tujini.

V Sloveniji je najbolj potrebna odločna akcija za zaustavitev prilaščanja družbenega premoženja oz. za povrnitev imovine, ki so jo posamezniki že odtujili - ukradli. Če se ne bo ukrepalo za ozdravitev razmer, v katerih sta denar in profit prvi in poglaviten cilj mnogih politikov, zlasti tistih iz prejšnjega sistema, tedaj bodo tudi morebitni novi zakoni — slednje pa parlament sprejema zelo hitro kot po tekočem traku — veljali le kot pročelje demokratične države. Nekaj takih zakonov je bilo sprejetih tudi v prejšnjih dneh. Tako je bil za varuha človekovih pravic izvoljen bivši minister za notranje zadeve in podpredsednik stranke Slovenskih krščanskih demokratov Ivo Bizjak. Velja za poštenega, značajnega in pokončnega človeka, vendar pa ga zaradi tega, ker je bil preveč poslušen oblasti, v kateri je do nedavnega sodeloval, nekatere politične stranke in posamezniki sprejemajo s pridržki in nezaupanjem. Sicer pa si je težko predstavljati, kako bo g. Ivo Bizjak vsaj za sedaj sploh lahko zagotovil varovanje človekovih pravic, ki jih v Sloveniji kršijo na mnogih področjih. Vrzeli na tem občutljivem področju je toliko, da je dogajanja v Sloveniji začel preučevati tudi Odbor za človekove pravice Združenih narodov.

F.Z.

Ljubljanski jesenski kulturni utrip

Začetek koledarske jeseni v Ljubljani ni obarvan le z odpadajočim listjem in kostanjevimi ježicami, ki se polne zrelih rjavih plodov ponujajo sprehajalcem na gozdnih potkah okrog Rožnika. Svoj sprehod lahko Ljubljančani zaključijo v tivolski Moderni galeriji, kjer je do 13. novembra postavljena odlična retrospektivna razstava slovenskega kiparja Jakoba Savinjška (1922-1961). Poleg vsem dobro znanih kipov - Simona Gregorčiča, ki stoji v Kobaridu, visoškega Ivana Tavčarja, Juliusa Kugyja iz Trente, tivolskega Riharda Jakopiča, Mirana Jarca, postavljenega v novomeški knjižnici... - je na ogled še vse polno doprsnih kipov znamenitih osebnosti iz slovenskega življenja, modernih skulptur, kiparjevih avtoportretov in slik ter fotografij številnih njegovih del, raztresenih po domovini in tujini. Takoj čez cesto pa si v Narodni galeriji obiskovalci lahko ogledajo razstavo gotike, za katero je razstavne predmete iz svojih depojev potegnil Narodni muzej.

Vrata so začela odpirati tudi ljubljanska gledališča. Mestno gledališče je začelo sezono s premiero »slovenske družinske tragikomedije« Evalda Flisarja Stric iz Amerike. Tudi sicer bo letošnja celotna sezona tega gledališča posvečena vprašanjem družine. Slovensko narodno gledališče Drama pa bo 14. oktobra premierno uprizorilo dobrega starega Shakespearovega Hamleta.

Ob 90. obletnici rojstva Edvarda Kocbeka je založba Mihelač v prostorih Društva slovenskih pisateljev predstavila izbor najizrazitejših pesmi iz vseh Kocbekovih zbirk s preprostim naslovom Devetdeset pesmi. Končno je tudi Ljubljana dobila nacionalni hram filmske omike, ki bo redno začel delovati 10. oktobra v kinotečni dvorani na Miklošičevi cesti pod pokroviteljstvom Slovenskega gledališkega in filmskega muzeja. V dolgih jesenskih večerih si bo tako v Slovenski kinoteki spet moč ogledati prave kinotečne filme kot tudi tematsko zaokrožene cikle filmov nekinotečnega statusa in novejša nekomercialna oziroma avtorska dela.

Začetek glasbene sezone je v Ljubljani začinilo gostovanje Zagrebške filharmonije s pianistom Ivom Pogoreličem. Bilo je kar nekaj hude krvi, ker naj bi (in ga tudi je) slavni pianist odigral najpopularnejši koncert Čajkovskega v športni dvorani Tivoli. Pa se je spet enkrat pokazalo, da za pravega umetnika pravzaprav ni ovir, in še, kot je v Delu zapisal Marko Črnkovič, da živi med nami precej več ljudi, ki jim je mar glasba, kot običajno mislimo.

Katarina Mahnič

Tudi v Novi Gorici Krekova banka

V središču Nove Gorice (na Bevkovem trgu št. 2) so pred dnevi odprli enoto Krekove banke, ki ima svoj sedež v Mariboru. Gre za banko, ki ima v primerjavi z drugimi slovenskimi bankami - le-teh pa je nad 30 - psihološko in torej tudi poslovno prednost, ker je s svojim izhodiščem globoko zasidrana v slovenski narodni zavesti. Banka se namreč sklicuje in upošteva socialni nauk, ki ga je v Sloveniji širil dr. Janez Evangelist Krek, utemeljitelj in voditelj gibanja krščanskih socialcev.

Na povezanost med Krekovo banko in socialnim gibanjem politika in narodnega voditelja dr. Janeza Evangelista Kreka je na otvoritveni slovesnosti enote omenjene banke opozoril novogoriški župan Tomaž Marušič. Dejal je, da »sta bila Krekova učenca tudi slovenski primorski župnik, narodnjak in protifašist ter poslanec v italijanskem parlamentu Virgilij Šček in politik ter poslanec v rimskem parlamentu dr. Engelbert Besednjak.«

Bilančna vsota, torej kapital Krekove banke, znaša okrog 10 milijard tolarjev. Upravlja jo 4.500 delničarjev, slednjim pa naj bi se ob bližnji tretji prodaji delnic pridružilo še nad tisoč novih delničarjev. Banka ima poseben program kreditiranja naložb v obnovo ali novo gradnjo raznih cerkvenih objektov po vsej Sloveniji. Tako financira tudi posodobitev Škofijske tiskarne v Ljubljani, delovanje Radia Ognjišče v Kopru ter razne načrte okrog štiridesetih različnih verskih objektov, kot so cerkve, samostani, župnišča in drugi. Za omenjene naložbe je Krekova banka doslej namenila skupaj okrog 500 milijonov tolarjev.

Direktor Krekove banke g. Anton Guzej je med pogovorom z našim sodelavcem dejal, da bo nova poslovalnica omenjene banke v Novi Gorici poskušala razviti tudi sodelovanje s Kmečko banko v Gorici.

M.D.

BRALCI PIŠEJO

Dragi urednik!

Večina slovenskih rojakov, ki živi po svetu, preživlja počitnice v domovini. Po vrnitvi si zmeraj propovedujemo, kaj vsega smo doživeli. Vsakdo sicer vidi stvari po svoje; so pa zadeve, mimo katerih ni mogoče iti, ne da bi nanje ne opozorili. Nekateri še vedno perejo možgane drugim, češ da so oni dosegli osamosvojitev Slovenije. Komunistični borci že petdeset let dobivajo borčevske penzije zaradi svojih zaslug. In še jim ni dovolj: kradejo družbeno premoženje in poštene Slovence mečejo na cesto... Po drugi strani se govori o spravi med krščanstvom in komunizmom. Zdi se mi, da se komunisti niti ne požvižgajo na to krščansko ponudbo. In tako hodijo naprej po svoji poti z izgovorom, da so jih ljudje pač izvolili. Eno takih zgodb je pripovedovala naša rojakinja Julka s Tolminskega: letos je poteklo petdeset let, odkar so ji partizani ubili očeta zato, ker je bil napreden, poleg tega, da je bil zgleden družinski oče. Za obletnico so mu sinovi postavili spomenik na kraju umora in se dogodka spomnili s krščanskim obredom. Ponoči pa je nekdo razbil spomenik in še enkrat potrdil svoj zločinski posel. Taki ljudje so še danes na oblasti v Sloveniji. Zato ni čudno, če je papež še ni obiskal...

A.P.

Zame je individualnost nekakšen zabojnik, osebnost pa njegova vsebina.

Miguel de Unamuno

»Šolski center je postal normalna alternativa italijanskim šolam«

Pogovor z ravnateljico špetrskega šolskega centra dr. Živo Gruden

V petek smo obiskali novi špetrski dvojezični center, kamor sta se preselila lani vrtec in osnovna šola; poleti pa so uredili stavbo v skladu z zakonskimi določbami. Ob vhodu so nas sprejeli prijetni otroški glasovi. Dva mala - verjetno preživa - plavolasca sta morala stati pred vrati učilnice; sama sta priznala: »Preveč sva klepetala...« Prosili smo za intervju dr. Živo Gruden, ravnateljico šolskega centra, ki je pomemben subjekt beneške stvarnosti in bistven temelj njene slovenske prihodnosti.

Učno osebje pred špetrskim dvojezičnim centrom. (Dr. Živa Gruden tretja z leve proti desni.)

Ozriva se nekoliko nazaj, na leta nastanka.

Šolski center v Špetru je bil ustanovljen leta 1984 in je nedvomno predstavljal uresničitev vseh prizadevanj, pobud in zahtev, ki so se odvijale mnoga leta. Pomembno je namreč, da otrok ne izgubi stika z domačim okoljem; ni primerno ga pošiljati v šole v Gorico ali Trst. V zadnjih dvajsetih letih so se torej zvrstile mnoge iniciative, ki potekajo in so pomembne še danes; to so Moja vas oz. pomembnost pisanja v narečju, letovanja in razne popoldanske dejavnosti v slovenskem jeziku; lani je bila npr. Moja vas že enaindvajseta po vrsti, medtem ko smo imeli letos jubilejno dvajseto letovanje. Spodbuda za nastanek šolskega centra pa je prišla eno leto po potresu v Furlaniji, t.j. leta 1977, ko je letovanje privabilo nad 150 otrok; v prejšnjih letih je bilo le-teh od 20 do 30. Uspeh je pomenil izziv in dokaz, da se odnos naših ljudi do lastne narodne identitete, italijanskega okolja in domovine spreminja, odpira. Sledile so si razprave in pogovori o tem, kakšen naj bi bil šolski center, in pri tem moram poudariti zasluge, ki jih ima Pavel Petričič. Pravnih komplikacij seveda ni manjkalo. Naš center namreč ni državna ustanova; to sicer zahtevamo, toda kot slovenska manjšina zahtevamo še prej globalno zaščito...

V desetih letih lahko privedejo današnji ritmi do velikih sprememb.

Temeljna točka pri planiranju šolskega centra je bila ta, da moramo začeti s slovensko vzgojo v vrtcu, in to je bilo naše prvo prizadevanje. Osnovna šola je začela delovati s šolskim letom 1986/87. Spremembe pa so te: prvo leto je bilo vpisanih pet otrok; delali smo v majhnih, napol kletnih prostorih. Danes šteje šolski center 57 otrok; pomembno pa je, da rast ni le v številu otrok, temveč tudi v odstotkih, kajti v osnovni šoli imamo 20% otrok Nadiških dolin, v vrtcu pa preko 30%. V prvi razred osnovne šole se je letos vpisalo kar 18 učencev.

Kaj pa demografski padec? Ali lahko govorimo o rasti narodne zavesti?

Demografski padec je bil hud problem v prejšnjih letih, danes se je nekoliko ustalil. Ne moremo govoriti niti o rasti narodne zavesti kot o glavnem vzroku teh razveseljivih podatkov; rekla bi, da je kvečjemu manj strahu s strani staršev in dejstvo, da se je šolski center vsidral v beneško realnost ter postal normalna alternativa italijanskim šolam. Imamo tudi primer učenca, ki obiskuje naš center in sploh ni Slovenec; njegova mati je namreč iz Neaplja, medtem ko je oče Belgijec.

Po osnovni šoli pa morajo dijaki na italijansko srednjo šolo ali pa v Gorico ali Trst.

Da, po opravljenem državnem izpitu na šoli v Gorici sta to edini alternativi. Večina se odloča za srednjo šolo v Špetru; na tej so skušali starši doseči uvedbo nekaj ur slovenščine, vendar je to za otroke premalo. Potrebnih bi bilo vsaj deset. Podobno se dogaja v Čedadu.

Drugi problem, s katerim se morate soočati, je finančne narave.

Nedržavna šola je finančno vezana na prispevke. Na začetku je financirala šolski center ena krovna organizacija, sedaj pri tem sodelujeta obe; dodajati morajo starši; javnih sredstev dežele oz. pokrajine je bolj malo; omeniti moram še pomoč, ki nam jo daje komisija evropske skupnosti za manj razširjene jezike. Problem je predvsem ta, da naša struktura od svoje ustanovitve raste in potrebuje čedalje novih prispevkov, ki danes krijejo le stroške za osebje.

Kaj pa Kanalska dolina?

Od Terske oz. Kanalske doline do Špetra so razdalje nedvomno prevelike. Sicer se to območje razlikuje od Nadiških dolin, ker je bilo manj izpostavljeno nacionalističnim pritiskom. Tamkajšnji otroci hodijo v goriške in tržaške šole v večjem številu kot naši. Tudi državne šole kažejo večjo odprtost do narečja oz. slovenskega jezika. Podobno se dogaja npr. v Reziji; občina ponuja miniprojekte v slovenščini popoldan po šoli. Problemi sicer obstajajo; niso vsi le finančne narave, vendar nekateri so rešljivi.

Pogovarjala se je Erika Jazbar

Simon Gregorčič - sin planinskega raja

(Ob 150-letnici pesnikovega rojstva)

Sredi čudovitih lepot Soške doline je 15. oktobra 1844 začelo biti plemenito srce goriškega slavčka Simona Gregorčiča. Iz tega planinskega sveta, sredi katerega ponosno šumi deroča Soča, je naš pesnik črpal življenjsko moč in bogat zaklad za svojo pesniško ustvarjalnost. V tem okolju je tudi dobival svoje prve šolske nauke v ljudski šoli v Libušnjem, odtod pa ga je življenjska pot vodila v goriško normalko in gimnazijo, kjer je s posebno naklonjenostjo občutil čar klasičnih jezikov. Po maturi se je odločil za semenišče in tako izpolnil tiho materino željo, na svojo ljubezen do antike pa prav tako ni nikoli pozabil. S tem odločitvenim korakom je bila morda povezana tudi vsa pesnikova življenjska tragika in obenem tudi vse pesniško bogastvo, ki je z njo tesno povezano.

Po končanem bogoslovju je Gregorčič nastopil svojo prvo službo v prelepem gorskem svetu Kobarida, kjer je leta 1871 ustanovil čitalnico in se tako posvetil tudi narodnemu in kulturnemu delovanju. Pri tem svojem domoljubnem delu je našel oporo in pomoč v učiteljici Milekovi, ki ji je pozneje posvetil svoje občutene pesniške bisere.

Od planinskega sveta pa se je moral posloviti v letu 1873, ko mu je bilo dodeljeno novo službeno mesto kaplana v Rihemberku. Tu pa se nikakor ni mogel vživeti v nove razmere; iz njegove mehke pesniške duše so vzklili otožni verzi, v katerih je pesnik vedno znova zahrepenel po planinskem svetu. Čeprav so bili rihemberški ljudje nanj navezani, se je Gregorčič leta 1882 odselil najprej v Gorico, odtod pa na Gradišče pri Prvačini.

V vsem tem času so iz njegovega umetniškega srca vreli bogati verzi, ki jih je objavljal najprej v Stritarjevem Zvonu, pozneje pa tudi v Ljubljanskem Zvonu. V letu 1881 je začel misliti na samostojno izdajo svojih pesmi, ovitih v boleče trpljenje in v iskanje notranjega miru in sreče. Zbirka je izšla leta 1882 z naslovom Poezije in tedaj se je na Gregorčičevo umetnost zgrnila kritika z vseh strani. Svojo najostrejšo puščico so naperili katoliški kritiki, zlasti Anton Mahnič, ki je pesniku očital preglobok pesimizem in prepogosto tavanje po »dolini solz«, kar naj bi bilo v nasprotju s krščansko etiko. Občutljivega Gregorčiča je vse to izredno strlo,

zlasti je nanj boleče vplivalo dejstvo, da je prav takrat prišlo do znane »ločitve duhov« med liberalnim in konservativnim taborom, kar je omajalo njegovo že povsem ošibelo srce.

V letu 1888 se je zopet pojavil v javnosti z drugim zvezkom Poezij, leta 1901 pa s tretjim. Tokrat pa je bila kritika nekoliko bolj umirjena, le tu pa tam se je kako kritično pero obregnilo ob njegovo ljubezensko poezijo. Četrti zvezek Poezij pa je izšel šele po pesnikovi smrti.

Tako se pred nami razgrinja bogata pesniška umetnost, ki izseva toplo in iskreno čustvo, odeto v lepoto in čistost izraza, ki je pesnika približalo ljudstvu, da je postal glasnik narodovega trpljenja in čustvovanja. V tem je tudi pravi zaklad njegovega umetniškega sporočila, ki je še danes tako živo med nami, da se ob marsikateri priložnosti oglasijo iz naših src njegovi verzi in nas popeljejo v isti planinski gaj, za katerega je Gregorčič živel in v katerem je našel tudi svoj večni mir in srečo, ko je 24. novembra 1906 za vedno zatisnil svoje utrujene oči. **Majda Cibic**

Ponatis knjige o zgodovini Tolminskega

Založba Branko v Novi Gorici, ki sistematično objavlja dela s področja domoznanstva, je izdala ponatis knjige Zgodovina Tolminskega. Izvirnik je izšel leta 1882 v Gorici, avtor omenjenega dela o Tolminski pa je zgodovinar in profesor Simon Rutar. Knjiga je bila ob izidu proglašena za najboljši samostojen opis, »s katerim se more ponašati kak slovenski kraj.« Zgodovina Tolminskega je še zmeraj temeljno delo za preučevanje omenjenega območja, zaradi česar so knjigo prvič ponatisnili leta 1972. Bila pa je v kratkem času razprodana in iz tega je izšla pobuda o novem ponatisu. Kar ni uspelo večjim založbam v Sloveniji, je opravil Branko Lušina, lastnik omenjene založbe v Novi Gorici. Novi ponatis knjige o zgodovini Tolminskega, ki velja za najpomembnejše delo Simona Rutarja, je izšel v nakladi tisoč izvodov. **M.**

Izšla je prva knjiga ponatisov del velikega slovenskega jezikoslovca p. Stanislava Škrabca

Frančiškanski samostan na Kostanjevici nad Novo Gorico zelo uspešno predstavlja Slovencem patra Stanislava Škrabca, našega največjega jezikoslovca 19. stoletja. Ob 150-letnici njegovega rojstva potekajo v Novi Gorici, Ljubljani, Ribnici (na njenem območju se je rodil) in v Novem mestu tako imenovani *Škrabčevi dnevi 94*. Organizira in usmerja jih skupina javnih in kulturnih delavcev iz Nove Gorice pod vodstvom gvardijana samostana na Kostanjevici p. Nika Žvoklja.

V Novi Gorici so predstavili prejšnji teden (v frančiškanskem samostanu v Ljubljani pa v torek, 4. oktobra) prvega od predvidenih štirih zvezkov Škrabčevega jezikoslovnega opusa. Ponovno so objavljena besedila devetih letnikov verskega časnika Cvetje z vrtov sv. Frančiška, ki ga je sloviti jezikoslovec urejal od 1880. do 1915. leta. Svoje jezikoslovne prispevke je tiskal na platnicah omenjenega mesečnika, včasih tudi v prav drobnem tisku, skupaj pa so obsegali več kot 1150 strani.

Frančiškanski pater, ki je nad 42 let svojega življenja preživel v samostanski celici na Kostanjevici, se z omenjeno prvo knjigo ponatisov svojih del prvič podrobneje in celovito predstavlja slovenski znanosti, kulturi in nasploh ljubiteljem našega jezika. Gre za dejanje hvaležnosti in spoštovanja do jezikoslovca, ki je zaradi svojih dognanj in odkrivanja značilnosti in lepote slovenskega jezika zelo aktualen tudi za današnji čas. O tem je urednik celotnega Škrabčevega jezikoslovnega opusa profesor dr. Jože Toporišič, dopisni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, podrobneje govoril na novinarski konferenci v Novi Gorici.

Na veličino osebnosti patra Stanislava Škrabca in aktualnost njegovih del v današnjem času kaže tudi to, da sta na predstavitvi prve knjige njegovih spisov v frančiškanskem samostanu v Ljubljani imela prejšnji torek uvodna nagovora dr. Alojzij Šuštar, ljubljanski nadškof in metropolit, ter prof. dr. France Bernik, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti. V frančiškanskem samostanu v Ljubljani so v torek odprli tudi razstavo o življenju in delu p. Stanislava Škrabca, tega znamenitega Slovenca. **M.D.**

p. Stanislav Škrabec 1844 - 1918

V italijanski kulturni revij Quaderni del Lombardo-Veneto št. 38, ki izhaja v Padovi, je tokrat več zanimivih člankov-razprav, ki se tičejo tudi slovenstva in slovenske glasbe. Posebej pa je zanimiv zapis izpod peresa prof. Andreja Bratuža, ki govori o slovenski narodni glasbi v kratkem eseju z naslovom **»Musica popolare slovena«**. *Prof. Bratuž prikaže italijanskemu bralcu na zanimiv način slovensko narodno glasbo in v svojo študijo vtke tudi osnovne zgodovinske podatke o Slovencih samih.*

Dela v Katoliškem domu so v polnem teku

Pogovor z Marjanom Markežičem

Kdor se pelje mimo Katoliškega doma po drevoredu XX. septembra v Gorici, lahko vsak dan opazi kako novost. Obnovitvena dela pomembne goriške kulturne ustanove so v polnem teku. Prav zato smo se odločili za pogovor z vodjem in dušo teh del, gospodom Marjanom Markežičem. Kdo na Goriškem ne pozna tega mladega duhovnika, ki neprestano teka okrog in je tako zaposlen, da nima večkrat niti časa za kosilo? V njegovem avtu je na sedežu v aluminijastem papirju skoraj vedno zavit sendvič, zraven običajno še kako jabolko ali pa konzerva čaja; to so največkrat njegovi obedi. Pa vendar je vedno nasmejan, najde čas, da pozdravi, kaj pove in potem takoj doda: »Nimam časa sedaj, poišči me kdaj drugič, moram k inženirju, potem grem kupovat sedeže, niti ne vem, kdaj bom šel spat!« Na uredništvu Katoliškega glasa ga večkrat sprašujemo, ko se pojavlja za tistih nekaj minut, v katerih telefonari okrog, dela fotokopije, zbira gradivo za Pastirčka, katerega je urednik, počenja še in še marsikaj, če sploh spi! Vedno nosi s seboj zajetno mapo, ki jo odpira in iz nje vleče iz nje račune, načrte, fotokopije in vse mogoče stvari. Zares je duša vsega, kar se dela okrog Katoliškega doma, in tega je zares veliko.

Mirno lahko zapišem, da sem ga za intervju prosil celo poletje. Odgovor je bil vedno le: »Stričko, počakaj malo. Pogovorila se bova, ko bodo končana vsaj glavna dela prve faze obnovite Katoliškega doma, in to bo, če Bog da, jeseni.« Prišla je jesen in spet sem ga začel gnjaviti z intervjujem.

Končno me je le poklical po telefonu in skupaj sva se odpravila na gradbišče. Tako lahko sedaj imenujemo Katoliški dom. Na prvo vprašanje, kdaj bo Katoliški dom začel delovati, mi je resno odvrnil: »Konec oktobra mora Katoliški dom začeti z normalnim delovanjem. Ne moremo in ne smemo si privoščiti, da bi bil še naprej zaprt. Že 32 let opravlja v Gorici svojo nenadomestljivo vlogo pri širjenju kulture, utrjevanju slovenstva in sožitja med tu živečimi narodi.«

Ko sem ga vprašal, naj za naše bralce malce opiše delo v Katoliškem domu, se je nasmehnil in začel: »Najbrž že veš, da se veliko ljudi sprašuje, kako je možno, da delamo tako velika obnovitvena dela. Nekateri se celo bojijo, da jih ne bomo zmogli. Katoliški dom in ljudje, ki so delali pri njem, so zmeraj imeli veliko težav, ki so prihajale tako z desne kot z leve. To je normalno, življenje je pač tako. No ja, sedaj končujemo prvo fazo obnovitve Katoliškega doma, ki skuša omogočiti, da dela ne ovirajo nobenega vhoda in ne posegajo niti v dvorano, saj bomo začeli s kulturnim delovanjem že naslednji mesec. Tu naj za kroniko povem še to, da smo leta 1989 morali opraviti več zahtevnih del: prenovili smo ogrevanje, električno napeljavo in uredili varnostne izhode. Sedanja prenovitvena dela pa so potrebna za to, da bomo v več fazah napravili tak dom, ki bo ena najbolj modernih tovrstnih struktur v Gorici. Do sedaj smo obnovili nekdanja skladišča in slačilnice, tako da smo uredili lepe prostore za glasbeno šolo, saj v njih že deluje Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel.«

In res sva se odpravila v prvo nadstropje, potrkala na vrata in vstopila v okusno opremljeno pisarno, kjer se je nama nasmehnila Valentina. Šola Emil Komel ima zdaj zares fantastične prostore in je tudi prav, da jih ima. »Končno!«, bi lahko kdo rekel, tako pravi tudi uredništvo Katoliškega glasa, ki je do pred nekaj tednov bilo sosed glasbenikov...

Marjan je nadaljeval: »Poglej, tu spodaj smo uredili - seveda še ni končana - lepo dvorano, v kateri bo sedemdeset sedežev; opremljena bo z najsodobnejšo tehnologijo za simultano prevajanje; ta majhna sobica bo za režijo, tu bo hlajenje...«

Sva že bila v dvoranici, ki je zares izredno lepo urejena in bo gotovo velikokrat polna, saj podobne strukture v Gorici ni.

Marjan me je nato peljal še v izredno lep zaokrožen prostor in se mi zasmejal: »In tu bo Katoliški bar, kot se spodobi za Katoliški dom!« Potem je preveril luči in nekaj zagodrnjal; moral bo poklicati elektriciste, ker niso dobro opravili svojega dela.

Vprašal sem ga, kakšen bo Katoliški dom, ko bo končan; malce so se mu zasvetile oči, ko je dejal: »Čudovito, prenovljeno bo vse, tudi dvorana, ki jo bomo obnovili naslednje leto. Oder bo nov, parter in balkon tudi. Poskrbeli bomo, da bo postal Katoliški dom zares lep dom kulture vseh ljudi dobre volje.«

Še finance so me zanimale. Povedal sem mu tudi, da to nekoliko razburja nekatere, ki se sprašujejo, kdo je dal toliko denarja za obnovitvena dela.

Utrujeno se je nasmehnil, najbrž je že velikokrat slišal podobne pripombe: »Moram povedati, da nam je priskočil na pomoč poseben deželni zakon za obmejno območje. Ko je stopil v veljavo leta 1991, smo začeli sanjati o temeljiti prenovi Katoliškega doma. Vendar moram povedati, da denar, ki nam ga je ta zakon dodelil, krije le okrog 40 odstotkov vsega denarja, ki bo potreben za obnovo. Seveda bo končni obračun za dela tak, kakršen ga pri Katoliškem domu nismo bili vajeni; takih številk si nismo upali niti zapisati, saj je bil zgrajen in je do sedaj deloval le s pomočjo dobrotnikov. Če smo že pri številkah, naj povem, da bi morala vsa obnovitvena dela Katoliškega doma stati približno eno milijardo in šeststo milijonov lir.«

Pogovorila sva se še o tem, kakšna bo nova fasada. Marjan pravi, da so pri obnovitvi Katoliškega doma skušali ohraniti tradicijo in jo samo posodobiti z modernimi prijemi. Zato bo pročelje »preoblečeno« z domačim kamnom.

Nato sva šla ven, kjer so delavci Marjana pozdravljali; videlo se je, da ga imajo za svojega. Ko sem mu to omenil, mi je rekel: »Res je, da sem za to delo zadolžen jaz, dejansko pa dela nadzoruje glavni odbor Katoliškega doma. Lahko pa rečem, da mi pri delu največ pomagata prof. Franka Žgavec in dr. Damjan Paulin. Sedaj te pa peljem na Katoliški glas, ker moram nujno v Gradišče.«

Nisem ga vprašal, kam gre; vedel sem namreč, da gre spet po nakupih za Katoliški dom.

Jurij Paljk

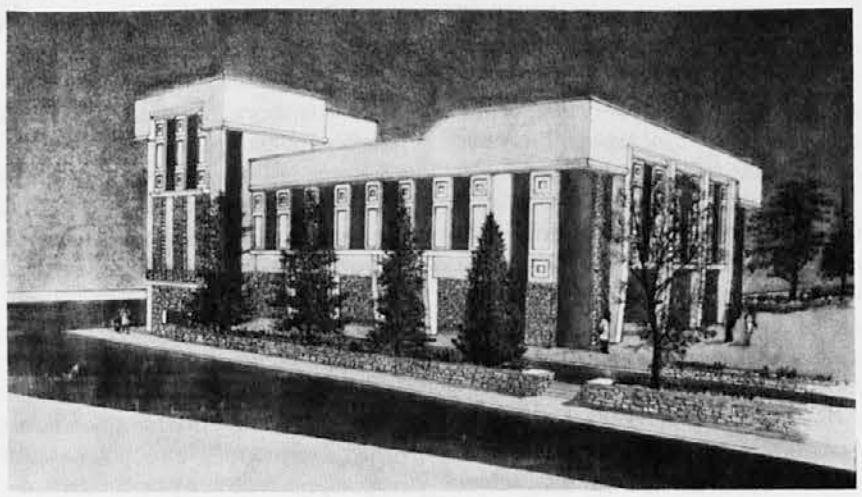

Načrtovano pročelje Katoliškega doma

Prejeli smo s prošnjo za objavo

Izjava slovenskih socialistov

Slovenski socialisti v Furlaniji-Julijski krajini bodo ubrali pot potrebnih organizacijskih in vsebinskih sprememb, ki jih narekuje zdajšnji politični položaj. Sama deželna komisija naj bi se spremenila v družbeno-politično gibanje, ki bi se uokvirilo v prizadevanja za posodobitev strankarskih razmišljanj in obenem postalo bolj sprejemljivo tudi za razmišljanja znotraj nacionalne skupnosti. O tem se bo razpravljalo na deželni skupščini, ki jo je vodstvo komisije sklicalo za petek, 21. oktobra. Na njej naj bi se dokončno dogovorili o notranji reorganizaciji ter o vlogi novonastalega gibanja v odnosu do ostalih dejavnikov znotraj manjšine ter do političnega in družbenega sveta v Italiji in Sloveniji.

Oktobrska skupščina pa je rezultat večmesečne razprave znotraj deželne komisije, ki je o teh vprašanjih razpravljala tudi na zadnji seji, ki je bila v torek zvečer na Občinah. Na sestanku je predsednik Rudi Pavšič poročal o sežanskem srečanju ter o goriški skupščini, kjer se je začela razprava o nadgradnji skupnega zastopstva (svoje stališče na to vprašanje bo komisija objavila v naslednjih dneh).

Incident v Sežani - teko so menili na seji, - je treba premostiti v duhu sodelovanja in dogovarjanja, a ob jasnih pristojnostih posameznih dejavnikov. Manjšinska organiziranost in reprezentančnost sta stvar manjšine same in vsako »korigiranje« od zunaj nujno pelje do kratkih stikov.

Slovenski socialisti so mnenja, da - tudi v prespektivi bližnjih pokrajinskih preizkušenj (pokrajinski svet v Trstu in spomladanske upravne volitve) - bi kazalo ustvariti določeno akcijsko enotnost znotraj naprednih sil ter s tistim delom civilne družbe, ki se prepoznava v progresističnih logikah.

V diskusijo na torkovi seji na Občinah so posegli še Filibert Benedetič, Jože Cej, Marino Pečenik, Viljem Bandi, Aleš Waltritsch in Klavdij Kofol.

Vsak narod ima pravico do neodvisnosti

V nagovoru za predsednika Hrvaške Republike Tudjmana je sv. oče med drugim zatrdil: »Naše stoletje je za številne narode pomenilo težko in mučno iskanje neodvisnosti in miru. Dogodki, ki so se v zadnjih desetletjih odigrali na evropski celini, so izpričali naslednje dejstvo: tako veliki kakor majhni narodi, vsi so del velike družine narodov in vsak ima pravico do obstoja.«

»Vsak narod ima tudi pravico do političnega priznanja.« Vatikan je v soglasju s to normo prvi priznal samostojnost Slovenije in Hrvaške, kar so nekatere evropske države zamerile Vatikanu in se jim še danes toži po SFRJ.

Prejeli smo s prošnjo za objavo

SSG stopa v novo sezono

Novo sezono 1994/95 bodo označevala mnoga pomembna poglavja, ki so pravzaprav poglavja iz življenja slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in celotnega narodnega telesa nasploh. Kajti gledališče kot najbolj demokratični izraz umetnosti, ki je tesno povezana tudi z družbenim tkivom določenega zemljepisnega prostora, je kot zrcalo socialnih, političnih, zgodovinskih in miselnih premikov in sprememb. Te napoveduje, komentira, vrednoti, jih izpostavlja ali kritično presoja ter odpira prostor dialektičnemu pretakanju idej. Lahko pa očara le z drobcem scenografije, s posrečene repliko in poskočnim ritmom, kar vse vedno in povsod udejanjajo živi ljudje, ki s tem vzpostavljajo neposreden stik z občinstvom. In prav občinstvo je eden izmed glavnih faktorjev gledališke demokratičnosti: v teatru je od vedno mesto za vse, za obrtnika in univerzitetnega profesorja, za učitelje in dijake, za levičarja in desničarja, podjetnika in upokojenca. Prav zaradi tega ima gledališče že od antike do današnjih dni čudežno moč, ki meji že na obrednost, umetniški ritual, ki so ga najrazličnejše civilizacije in obdobja skrbno negovala in se mu niso hotela odpovedati za nobeno ceno. Zakaj bi se tej magiji odpovedali tudi Slovenci v Italiji?

Razlogov za ogled letošnjih repertoarnih predstav in gostovanj v okviru sezone Slovenskega stalnega gladališča je več. Nekaj smo jih že nakazali, nekaj jih je skritih tudi v pomembnih obletnicah, kot so 90-letnica Narodnega doma v Trstu, petdeseta povojna gledališka sezona in 30-letnica odprtja novega Kulturnega doma v Trstu. Kulturni dom je ta čas kot gradbišče, saj ga je treba prilagoditi novi zakonodaji, a to še ne sme odvrniti človeka od razmišljanja, kaj pomenijo vse te letnice. Ali ne gre za dele naše zgodovine? Ali ne gre za potrjevanje niti narodne obstojnosti, ki je bila tolikokrat prizadeta? Tudi zaradi tega je vpis abonmaja ali obisk predstav v novi sezoni izrazito aktivne narave in konkretna potrditev želje, da je treba od besed preiti k dejanjem.

Nova sezona se bo začela v petek ob 20.30 s krstno uprizoritvijo HALŠTATA slovenskega književnika Draga Jančarja. SSG jo je sicer že upodobilo junija v Veroliju na svetovnem festivalu sodobne dramatike in doživelo v mednarodnem okviru dober uspeh. Zato ne more biti dvoma, da vzbuja predstava, ki jo režira Boris Kobal, tudi v našem prostoru radovednost.

Tej radovednosti je bilo nekoliko že zadoščeno, ko je SSG v sredo pripravilo tiskovno konferenco, na kateri je sodeloval tudi sam Jančar. Vodstvo gledališča pa je spregovorilo tudi o celotni podobi nove sezone.

Tiskovni urad SSG

Vlada črtala prispevke za slovensko kulturo

V novem finančnem zakonu italijanske države niso več predvideni prispevki za slovensko kulturo. Tako lahko v enem stavku skrčimo naravnost grozljivo vest iz Rima.

Berlusconijeva vlada je namreč prav v teh dne pripravila finančni zakon za leto 1995 in v njem črtala postavko šestih milijard lir, ki jih je namenjala Furlaniji-Julijski krajini za podporo kulturnih in umetniških dejavnosti slovenske manjšine. Tako torej! In to navkljub dejstvu, da se je italijanska vlada dogovorila s slovensko vlado, da bo odslej dajala za kulturo slovenski manjšini v Italiji ista sredstva kot leta 1993, se pravi osem milijard lir in ne šest, kolikor jih je bilo namenjenih v letu 1994.

Novica je za slovensko manjšino zelo zaskrbljujoča. Upajmo, da bo senatorju Darku Bratini v italijanskem parlamentu uspelo sprožiti razpravo o tem in pa seveda ukiniti ta nesramni poskus miniranja slovenske kulture v Italiji. Kaj pomeni za slovensko kulturo ta denar, je v zamejstvu vsakomur jasno, saj bi se v primeru, da obvelja »črtanje« denarja za našo kulturo v finančnem zakonu, lahko poslovili od marsikatere kulturne ustanove, ki je bistvenega, življenjskega pomena za našo stvarnost, za naš obstoj. Naravnost neverjetno je, da si vlada sploh upa početi te stvari in obenem pogojevati Slovenijo ter od nje zahtevati »več demokracije«! Vse to pa je bolj razumljivo, če pomislimo, da ima Berlusconi v vladi na vidnih mestih fašiste, kakšen odnos pa imajo fašisti do nas, je vsakomur znano.

-jp-

Nadvse uspelo srečanje za družino

Kot smo že poročali v našem tedniku, se je minulo soboto in nedeljo v Štandrežu odvijalo srečanje za družino, ki ga je ob mednarodnem letu družine organizirala skupina mladih zakoncev iz goriške nadškofije. Srečanja se je udeležilo veliko zakoncev z Goriškega in Tržaškega (nekaj jih je bilo tudi iz sosednje Slovenije). Lahko so poslušali priznane strokovnjake in spraševali o problemih družine in vzgoje v njej sami. Bilo je tudi nekaj osebnih pričevanj zakoncev, ki so s posredovanjem svojih izkušenj ustvarili nekakšen most med teorijo in prakso, kar se gotovo ne dogaja na vsakem predavanju ali srečanju. Predavanje in okrogla miza sta bila nekakšno jedro našega srečanja in sta po mnenju poslušalcev ter predavateljev popolnoma izpolnili pričakovanja. Verjetno je vsak slišal nekaj, kar je bilo pisano njemu na kožo.

V soboto zvečer je zakoncem in drugim zainteresiranim poslušalcem spregovoril generalni vikar koprske škofije msgr. Renato Podbersič, ki je v svojem posegu orisal najznačilnejša obdobja vsakega zakona: prvo obdobje nastopi takoj po poroki, ko se mlada zakonca šele spoznavata, se prilagajata drug drugemu, se vidita v idealni luči, marsikaj tudi pretirano idealizirata. Sledi mu obdobje, ki je v marsičem zahtevnejše. To je takoj po rojstvu prvega otroka (ne glede na to, kdaj se rodi), saj novi »gost« v družini gotovo vnaša vanjo korenite spremembe, na katere se morata oba privaditi. Naslednje obdobje predstavlja puberteta otrok, velik preizkusni kamen za zakonca, saj se prav v tem obdobju »otroci« osamosvajajo, so kritični do staršev in do prejete vzgoje, kar večkrat povzroča hudo kri tudi med zakoncema samima. Omenjenemu nehvaležnemu obdobju sledi četrta faza, ki se po mnenju predavatelja nekako ujema s peto. To je čas, ko se mladi poslavljajo od doma in si ustvarjajo nove družine, obenem pa starši navadno odhajajo v pokoj. G. Renato Podbersič je osvetlil marsikatere svetle in temne strani posameznih obdobij, ki pa jih zakonca z darujočo ljubeznijo lahko uspešno premostita. Za pragmatično plat predavateljevega izvajanja sta poskrbela zakonca Nataša in Mirko Juriševič, ki ju je generalni vikar povabil na srečanje kot predstavnika zakonske skupine iz Kopra (slednjo tudi sam vodi). Nedeljski program se je začel s sveto mašo, ki jo je daroval msgr. Podbersič; v svoji pridigi je nanizal vrsto zanimivih misli o življenju in razumevanju med zakoncema, ki naredita že velik korak naprej s sprejemanjem drugega in nesebičnim medsebojnim darovanjem, ki ju more prihod otrok lahko samo še učvrstiti. Po maši je bila organizirana likovna delavnica za otroke, ki jo je vodila priznana umetnica Jasna Merkù. Udeležencem srečanja so organizatorji nudili tudi kosilo, popoldne pa je okrogla miza ne temo Svobodna vzgoja ali vzgoja za svobodo privabila v Štandrež veliko mladih in tudi nekoliko manj mladih parov. Lahko so sledili izvajanjem pediatra Toneta Kunstlja, otroški psihologinji Mariji Strojin, zdravnici Alenki Kušar in mladima zakoncema Veroniki in Marku Bernard. Najprej je spregovoril pediater Kunstelj, ki je razmišljal o pojmu svobode in o svobodni vzgoji ter ugotavljal, da se

osebna svoboda konča tam, kjer se začne svoboda drugega. Zato je svobodna vzgoja nepriporočljiva, kajti tudi v družini obstajajo določene omejitve, ki pa jih lahko osmislimo tako, da otroci sami prevzamejo nekatere odgovornosti: vzgoja za svobodo torej v smislu svobode kot odgovornosti. Za pediatrom Kunstljem sta spregovorila zakonca Bernard, ki sta si binom »vzgoja za svobodo« razlagala kot vzgojo za odgovornost, vzgojo za svobodo duha, za lepoto, za sveto, za ustvarjalnost, za ljubezen. Med drugim sta omenila, in to iz lastne izkušnje - v nesreči sta namreč izgubila enega izmed štirih otrok -, da so otroci v družini samo kot »gostje«. So darovani, zato jim ne smemo vsiljevati svoje volje, pa tudi njihovo slovo od družine bo tako manj travmatično in boleče. Psihologinja Marija Strojin je spregovorila predvsem o težavah v vzgoji otrok. Trdila je, da je vsak otrok svet zase, da se sicer od nas veliko nauči, zmotno pa je prepričanje, da se tudi mi od otrok ne moremo česa koristnega naučiti. Naša ljubezen do otrok ne more shajati brez določenih pravil, sama pravila pa lahko udejanjimo samo z ljubeznijo; odnos med družinskimi člani naj temelji na poštenosti, moralni odgovornosti, medsebojnem pogovoru. Za vzgojo otrok niso vedno merodajna napisana pravila, včasih se je bolje zanašati na svoj intuitivni smisel za vzgojo. Kot zadnja je spregovorila zdravnica Alenka Kušar, ki je na podlagi osebnih izkušenj spregovorila o umsko prizadetih otrocih in o njihovem vključevanju in sprejemanju v družino. Trdila je, da so tudi tovrstni otroci božji dar in kot taki lahko predstavljajo za družinske člane veliko preizkušnjo, vendar tudi svojevrstno obogatitev. Po posameznih posegih je nato sledila diskusija, h kateri se je prijavilo kar nekaj udeležencev. Večer je sklenil nastop gledališkega krožka Slovenskega kulturnega kluba iz Trsta, ki je v režiji Lučke Susič izvajal igro Igra zamenjav ali Skupaj je lepše. Sledil je družabni večer, ki je bil kot nalašč za medsebojno izmenjavo stališč in izkušenj pa tudi za utrditev tistih razrahljanih vezi med nami, ki jih sodobni »tempo« življenja vnaša že tudi med posamezne člane te naše osnovne družbene celice.

Adrijan Pahor

Skupina zakoncev se iskreno zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da je praznik uspel, posebno zakoncema Pavio iz Standreža, g. župniku Karlu Bolčini za prostore doma, predsedniku rajonskega sveta Božidarju Tabaju in gospe ravnateljici osnovnih šol dr. Brajnikovi za šolske prostore ter vsem mladim, ki so poskrbeli za varstvo otrok.

Predavanja v knjižnici Damirja Feigla

Narodna študijska knjižnica in Slovenska ljudska knjižnica Damirja Feigla iz Gorice prireja ta v tem mesecu ciklus predavanj o goriškem prostoru v zadnjih sto letih. Predavanja so namenjena dijakom, študentom in vsem, ki se zanimajo za zgodovino naših krajev. Po predavanjih bo vedno sledila debata, med katero bodo predavatelji odgovarjali na vprašanja. V sredo, 5. oktobra, je bilo predavanje dr. Branka Marušiča o Slovencih in Italijanih na Goriškem do 1. svetovne vojne. V sredo, 12. oktobra, pa bo v knjižnici v Križni ulici ob 18. uri predavanje Zapletenosti petletja 1945. Dr. Miran Komac, Silvino Poletto in Marko Waltritsch bodo govorili o delu dr. Lamberta Mermolje ob stoletnici njegovega rojstva. V četrtek, 20. oktobra, bo ob isti uri predavanje dr. Jožeta Pirjevca z naslovom Italijanska politika na vzhodni meji. V sredo, 26. oktobra, pa bo v knjižnici don Luigi Tavano spregovoril na temo »L'apporto del Seminario teologico di Gorizia alla vita religiosa e culturale della popolazione slovena e friulana nel litorale austriaco.«

- zuta -

SLOVENSKA LJUDSKA KNJIŽNICA DAMIRJA FEIGLA iz Gorice in NARODNA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA vabita na predstavitev knjige Minke Lavrenčič - Pahorjeve Primorski učiteljici 1914 - 1941. Prireditev bo v četrtek, 13. oktobra, ob 18. uri v čitalnici knjižnice Damirja Feigla v Gorici v Križni ulici. O knjigi bo govorila Elda Nanut.

Rupa-Peč

PD in MPZ Rupa-Peč prirejata vsako leto izlet in romanje.

O letošnjem izletu so že poročali. Romanje pa so opravili zadnjo nedeljo v septembru. Za cilj so izbrali Canale D'Agordo v čast tam rojenemu pokojnemu papežu Janezu Pavlu I. pa tudi zaradi lepote Dolomitov. Radi bi bili maševali v Marijinem svetišču, toda po nasvetu prijaznega in uslužnega župnika rojstnega kraja papeža Lucianija smo se odločili za župnijsko cerkev v Canale D'Agordo. Kljub zamudi zaradi zapore na cesti, ki jo je povzročil plaz, smo maševali zbrano. Cerkveno petje odličnega zbora Rupa-Peč je navdušilo nas in tiste, ki so prišli v cerkev. G. župnik ni mogel verjeti, da je bilo to le ljudsko petje. Lepo se mi je zdelo, ko je v pogovoru pohvalil vero svojih ljudi; obžaloval pa je vedenje turistov, ki se niso obnašali zelo zgledno in so komaj kdaj pokukali v cerkev. Veliko romarjev je pristopilo k sv. obhajilu. Spoved so opravili večer prej na Peči pri dveh spovednikih.

Priložnost za stik z ljudmi se je ponudila kar sama od sebe pri kosilu. Med številnimi gosti je neko omizje namreč slavilo 80. rojstni dan mamice. Tako je MPZ počastil s celo vrsto pesmi slavljenko in sorodnike. To jih je globoko ganilo in razveselilo. Hvaležni so bili za tako prisrčno prijateljstvo; mi tudi. Po skupinskem fotografiranju smo morali ubrati precej dolgo pot proti domov. Vozili smo se čez prelaz Falzarego in skozi Cortino D'Ampezzo. V Longaroneju smo v novem svetišču pomolili za vse žrtve tragedije v l. 1963. Spomnili smo se vseh vojnih žrtev današnjih dni. Ko smo se dopoldne vozili mimo kartuzije Vedana, smo se spomnili tudi slovenski kartuzijanskih beguncev ki so s priorjem p. Leopoldom Edgarjem v drugi svetovni vojni zapustili Pleterje in preživeli v Vedani več časa.

Hvaležni smo neutrudnemu g. Iviču, duši cerkvenega in prosvetnega delovanja, nasvetu g. Darka, skrbni izpeljavi romanja v režiji gdč. Tanje, šoferju, zboru Rupa-Peč in dirigentu g. Zdravku ter dekletom in fantom za pomoč.

Čudoviti gorski svet Dolomitov je tudi tokrat, ne nazadnje tudi zaradi izredno lepega jesenskega dne, povezal vse romarje v lepo prijateljstvo.

Začenja se nova sezona SZSO-SGS

Po proslavitvi tridesetletnice skavtske organizacije na Goriškem se voditelji in člani pripravljajo na novo, tokrat enaintrideseto leto rednega in nepretrganega delovanja. Vse je namreč že pripravljeno; v soboto, 8. oktobra, bo vse ponovno steklo.

Akela, Bagira in drugi čakajo volčiče in volkuljice, da se bodo z njimi lahko ponovno igrali, jim pripovedovali Mowglijeve zbodbice, se podali na nove love v naravi in spodbujali vse, da bodo dosegali nove plene. Letos bosta delovali dve krdeli, in sicer eno v Gorici in drugo v Doberdobu. Tisti starši, ki želijo uvesti svoje malčke v fantastični svet džungle, se za podrobnejše informacije lahko obrnejo na Katjo Tommasi (tel. 882043) ali na Marka Gusa (tel. 33919).

Tudi izvidnikom in vodnicam se obeta zanimiv program. Vse mlade čakajo veliki izzivi, na katere, upamo, se bodo polnomočno odzvali. Kar pa se tiče organizacije, lahko povemo to, da bosta letos redno delovali dve četi: prva v Gorici in okolici, druga pa na področju Sovodenj in Doberdoba. V vejo izvidnikov in vodnic vabimo prav vse, ki si želijo prijateljstev, zdravega življenja in obilo zabave. Podrobnejše informacije nudijo Ivo Cotič (tel. 33011), Mara Gergolet (tel. 78005) in Marko Čavdek (tel. 882046).

Goriška skavtska organizacija premore še noviciat in klan za roverje in popotnice, ki se bosta zbirala v Katoliškem domu. Klan združuje skavte, ki si po dokončani izvidniški poti in po letu noviciata želijo nadaljevati skavtsko pot. Njihov program pa ostaja skrivnost, saj ga bodo izoblikovali sami skupaj z voditelji.

Uvodna prireditev bo v soboto, 8. oktobra, v Rupi. Tu se bodo v popoldanskih urah zbrale vse tri veje, (roverji in popotnice, izvidniki in vodnice, volčiči in volkuljice). Vsaka veja je pripravila svoj program. Sledila bosta prestop starejših članov iz ene veje v drugo in skupna maša, ki jo bosta darovala g. Marjan Markežič in msgr. Oskar Simčič. K sveti maši so vabljeni tudi starši.

M.S.

Zbor Vrh sv. Mihaela priredil veselo popoldne za vrhovske otroke

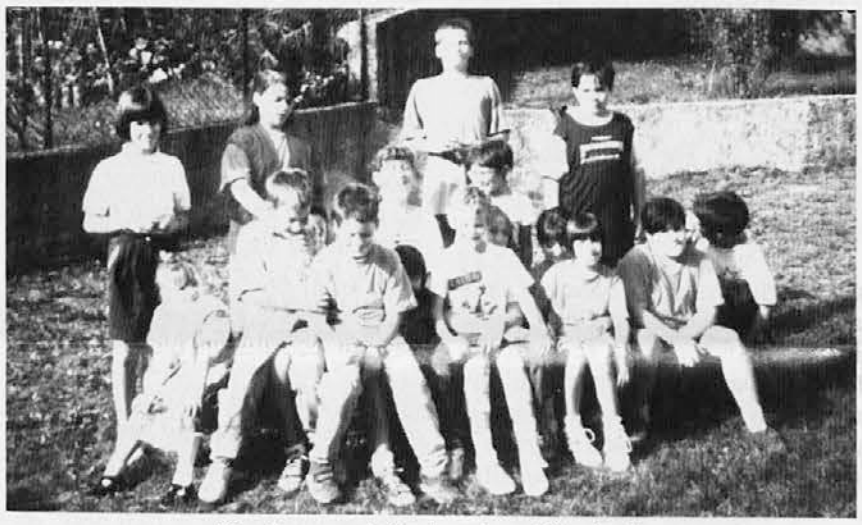

Veselo razpoloženje vrhovskih otrok

Dvorišče osnovne šole na Vrhu se je v soboto, 23. septembra, močno razživelo, saj se je na njem zbralo približno 20 otrok. Skoraj vsi so s sabo pripeljali tudi svoje starše. Družabno srečanje je pripravil odbor mladinskega pevskega zbora Vrh svetega Mihaela, da bi se spomnil leta družine in predvsem v želji, da bi vaškim otrokom nudili možnost zbiranja ter zdrave in sproščene zabave, kar v vasi večkrat pogrešamo. Srečanje se je začelo ob prijetnem kramljanju, pevski zbor je nato zapel dve pesmi ter tako uvedel novo sezono. Sledilo je nagrajevanje malih pevcev, ki so v lanskem letu najvestneje obiskovali vaje, zatem pa so bili na vrsti še kviz in raznovrstne igre.

Otroci so bili veseli; pa ne samo oni. Starši menijo, da je treba ponoviti take pobude; predlagali so tudi izlete in podobne dejavnosti.

Naj povemo še, da se odbor zahvaljuje občini Sovodnje in ravnateljstvu Doberdob, ki sta dala brezplačno na razpolago šolsko dvorišče. Iz finančnih razlogov namreč ni bilo mogoče organizirati srečanja v centru KD Danica, pa čeprav je bilo namenjeno vsem vaškim otrokom: tudi tistim, ki niso člani zbora. Res škoda, vendar upamo, da bomo te ovire v bodoče premostili, saj tovrstne pobude bogatijo celo vaško skupnost.

E.Z.

Podgora

Praznik rožnovenske Matere božje in tudi primerno vreme sta privabila v podgorsko cerkev kar lepo število ljudi, domačinov in meščanov. Domačini so lepo okrasili cerkev, posebno še Marijin kip, ki so ga spremljali med procesijo. Letos je odpadla nabrežinska godba, za kar se je opravičil g. župnik. Zato so morda verniki poslušali med procesijo bolj zbrano oba zbora, slovenskega in italijanskega, ki sta pela med procesijo in v cerkvi. Po slovesnosti je bila tombola za misijone in pa nastop muzikanta Lo Rèja. Prazniško vzdušje se je torej nadaljevalo pred cerkvijo.

Iz mesta je prišlo k procesiji tudi večje število redovnic, med njimi šolske sestre in njih generalna predstojnica s. Natalija Albarenga, ki je prišla v Gorico na vizitacijo, kakor predpisujejo redovna pravila. Sestra je po rodu Argentinka.

»Delovanje DSI izpričuje slovensko prisotnost v mestnem središču«

S srečanjem z zbirateljem starih glasbil, harmonikarjem in lajnarjem Zdravkom Debeljakom se je v ponedeljek, 3. t.m., v Peterlinovi dvorani pričela nova sezona delovanja Društva slovenskih izobražencev. Ob tej priložnosti smo o programu letošnje sezone in o poslanstvu Društva postavili nekaj vprašanj njegovemu predsedniku Sergiju Pahorju.

Z večerom o starih glasbilih je DSI stopilo v novo sezono. Kaj le-ta ponuja v svojem programu?

Dokončno izdelanega programa, ki bi omogočal sistematično obravnavanje določenih tem, nimamo. Pravzaprav smo najbolj sistematični takrat, ko ponavljamo ljubljanski teološki tečaj, ki potuje po vsej Sloveniji, in večino predavateljev povabimo tudi med nas.

To je torej tisti sistematični del. Vse drugo nastaja sproti. Pozorni smo na to, kar nam ponuja trg oz. slovenski kulturni prostor: spremljamo npr. izid novih knjig, zlasti tistih, ki zagledajo luč v zamejstvu, itd.

V preteklosti ste že izpeljali nekaj skupnih pobud z italijanskimi katoliškimi izobraženci v Trstu. Snujete tudi tokrat kaj skupnega?

To sodelovanje imamo vedno v mislih. Na žalost je tudi to zelo konjunkturno, v smislu, da nekaj za določen čas zablesti in zagori kot kres, potem pa ugasne. Te pobude nikakor ne morejo prodreti v zavest: marsikoga motijo; ne samo na italijanski strani, ampak tudi na slovenski. Rekel bi torej, da ne moremo dobiti pravega zagona, da bi lahko to poglobili in šli v tako sodelovanje, ki bi postalo organsko in potrebno obema skupnostima.

DSI je edino slovensko kulturno društvo, ki v tržaškem mestnem središču redno prireja svoje večere. Kakšen pomen ima to?

Slovenci smo v mestu vse manj prisotni. To je razvidno, če si ogledamo društveno delovanje in prireditve, ki so v mestu. Iz tega so seveda izvzete prireditve, ki se odvijajo v osrednjih dvoranah, npr. v Kulturnem domu. Društveno življenje pri nas zamira, kar priča, da se Slovenci - kot sicer tudi večina drugega prebivalstva - izseljujemo iz središča. Zato je delovanje DSI toliko bolj dragoceno in koristno, ker izpričuje določeno prisotnost. Pomen našega društva ostaja torej vezan na središče mesta, čeprav je to tudi handicap oz. šibkost, saj bi imeli npr. na Občinah ali v kakem drugem predmestnem kraju verjetno bolj obiskovana srečanja. To zaradi lažje dosegljivosti in ugodnejšega parkiranja, medtem ko so v mestu težave že v tem, da se vanj prebiješ, kaj šele, da dobiš primeren parkirni prostor. Tudi praktične stvari pomenijo marsikaj.

Mislim pa, da je dolžnost slovenskih društev ta, da vztrajajo v središču mesta, ker s tem dokazujemo ne le to, da smo prisotni na svojem teritoriju, ampak tudi to, da imamo pravico do sooblikovanja, soustvarjanja in ne nazadnje tudi do soupravljanja tega prostora.

Pogovarjal se je Ivan Žerjal

Bazovica

Naši dve župniji (sv. Marija Magdalena v Bazovici in sv. Tomaž apostol na Pesku) bosta imeli pastirski obisk škofa Lovrenca Bellomija. Pri nas bo že 15. oktobra, ko se bo srečal z italijanskimi verniki pri maši in v Slomškovem domu. V nedeljo, 16., bo najprej maševal v Bazovici in popoldne na Pesku v cerkvi, ki letos slavi 40-letnico blagoslova škofa A. Santina.

Svoj obisk bo nadaljeval 17., 18. in 19. oktobra v Dragi, Gropadi in Padričah.

Na pastirski obisk se bosta pripravili obe župniji z misijonarjem Gabrijelom, ki je pred 5 leti vodil pri nas sv. misijon. V nedeljo, 9., bo najprej na Pesku ob 9.30. Pri sv. maši bo pel cerkveni beneški pevski zbor iz Sv. Lenarta. Ob 11. uri bo pater maševal v Bazovici, kjer bo pel isti zbor, ki je letos med drugim nastopil tudi na Poljskem. V ponedeljek, 10. bo v župniji sv. Tomaža obiskal vse vasi: Gročano, Pesek, Drago in Botač.

V torek bo obiskal bolnike, ostarele in šolske otroke v Bazovici. Maševal bo v Slomškovem domu, ki obhaja 30-letnico blagoslova in delovanja. Ta dan bo v domu naš prijatelj umetnik Edi Žerjal razstavil svoje slike.

V sredo bo misijonar v Gropadi in v četrtek na Padričah. Upamo, da bo pater dobro vplival na naše ljudi, da bodo uspešno sprejeli svojega škofa - božjega pastirja.

N.Ž.

Pokrajinski svet SSk izvolil novega političnega tajnika

V četrtek, 22. septembra, je tržaški pokrajinski svet nadaljeval z obravnavo dnevnega reda prejšnje seje, ki je bila prve dni septembra. Glavna točka je bila izvolitev novega pokrajinskega tajnika stranke po odstopu Martina Breclja, potem ko je prevzel deželno tajništvo SSk.

Po pregledu političnega položaja in nalog, ki so pred stranko tako v tem letu kot v prihodnjem (pokrajinske volitve, volitve v občinah Dolina, Zgonik in Repentabor), je pokrajinski svet ocenil, da se je treba čim prej lotiti zadevnih priprav z vsemi razpoložljivimi močmi. Stranka nima oziroma ne premore plačanih fukcionarjev, zato se mora nasloniti, kot je veljalo doslej, na razpoložljivost posameznih ljudi tako za individualno kot za ekipno delo. Tako sta se med razpravo izoblikovali dve kandidaturi za mesto političnega tajnika; gre za tržaška občinska svetovalca Petra Močnika in Andreja Berdona. Pri volitvah je demokratično prodrl dosedanji podtajnik Peter Močnik. V zahvali za izkazano zaupanje je zagotovil, da bo skušal po svojih močeh nadaljevati z delom predhodnikov v korist naše narodnostne skupnosti, ki doživlja prehodno obdobje v iskanju svoje identitete in v boju za temeljne pravice.

Pokrajinski svet se je seznanil z zadnjimi dogajanji na področju odnosov med Slovenijo in Italijo s posebnim ozirom na zaščito njunih manjšin. Strinjal se je z zadržanjem zastopstva SSk na nedavnem srečanju v Sežani, da je namreč tam ostala in posredovala predstavniku matične države svoje zahteve in predloge glede zaščite Slovencev v Italiji.

Izredni kongres tržaške Severne lige

V nedeljo je bil v Trstu izredni kongres krajevne sekcije Severne lige, ki je potrdil linijo dosedanjega pokrajinskega tajnika Tanfanija o zavezništvu z desničarskimi silami, čeprav obstajajo v Ligi tudi sile, ki zavračajo sodelovanje s Forza Italia in Nacionalnim zavezništvom. Tako je npr. tudi stališče Slovencev v Severni ligi. Kar se tiče manjšinske problematike, je bil Tanfani precej meglen, saj se je omejil le na obsodbo nacionalizma.

Na Repentabru so se zaključili Glasbeni popoldnevi

V nedeljo so se v cerkvi sv. Roka na Repentabru zaključili Glasbeni popoldnevi, ki jih prirejajo skupina Gallus consort in Deželni sedež RAI-a pod pokroviteljstvom Tržaške pokrajine. Letošnji Glasbeni popoldnevi so obsegali štiri koncerte, po enega za vsako nedeljo od 11. septembra do 2. oktobra.

Nedeljski spored je tokrat vseboval koncert komornega zbora Gruppo corale polifonico Isola Vicentina, ki ga vodi Pier Luigi Comparin. Zbor, ki je bil ustanovljen l. 1980 in ki je prejel že vrsto priznanj, je izvedel program renesančnih polifonskih skladb J. Gallusa, G.P. Palestrine, H.L. Hasslerja, G. Croceja, M. Praetoriusa in C. Monteverdija, večinoma iz 16. in 17. stoletja. Na koncu so gostje iz Vicenze zapeli še moderno polifonsko skladbo M. Lanara iz l. 1957.

Nastop zbora Gruppo corale polifonico Isola Vicentina je na primeren in doživet način zaključil letošnje repentabrske Glasbene popoldneve, saj je občinstvo prisluhnilo maloštevilnemu, a vlitemu zborovskemu sestavu, ki je še enkrat dokazal, da je v polifoniji takorekoč doma.

Zimski urnik svetih maš

SOBOTA:

ob 16.	Katinara
ob 17.	Sv. Jakob, Trebče
ob 17.30	Boršt, Škedenj
ob 18.	Ricmanje, Prosek, Mačkovlje, Repentabor, Sv. Ivan, Barkovlje.
ob 18.30	Gropada, Dolina
ob 19.	Boljunec, Opčine.

NEDELJA:

ob 7.	Rojan
ob 7.30	Sv. Križ
ob 8.	Sv. Vincencij, Barkovlje, Sv. Anton Novi
ob 8.30	Kolonkovec
ob 9.	Rojan, Podlonjer, Sv. Barbara, Opčine, Bani
ob 9.15	Pesek, Sv. Jakob
ob 9.30	Sv. Ana, Prebeneg, Domjo, Katinara, Kontovel
ob 10.	Boljunec, Boršt, Trebče, Repentabor, Prosek, Sv. Križ, Sv. Ivan, Sv. Janez Bosco, Škedenj, Ferlugi.
ob 10.30	Dolina, Bazovica, Žavlje
ob 11.	Mačkovlje, Ricmanje, Opčine, Barkovlje

Nadškof Bommarco je obiskal Devin

Goriški nadškof msgr. Antonio Vitale Bommarco opravlja v teh mesecih krajše obiske po župnijah. V petek, 16. septembra, je bil v Devinu. Župnijo sv. Janeza Krstnika sestavljajo Devin, Štivan in Medja vas in prav gotovo gre za stvarnost, ki je zelo razvejana.

Nadškof se je uvodoma sestal z župnikom, dr. Giorgiom Gianninijem, in p. Jankom Hajškom, ki od lanskega oktobra pomaga v župniji in skrbi tudi za slovensko bogoslužje v cerkvi sv. Jožefa v Sesljanu. Ocenili so stanje s pastoralnega vidika, pregledali upravne in dušno-pastirske knjige ter obnovitvena dela, ki so bila opravljena na župni cerkvi v Štivanu in Devinu.

Popoldanska maša je bila priložnost, da je nadškof spregovoril obema skupnostima, slovenski in italijanski. Poudaril je bogastvo kulturne in jezikovne različnosti ter pozval ljudi, naj s svojim življenjem in delom izpričujejo vero in krščanske vrednote. Ob tej priložnosti sta spremljala bogoslužje s petjem bodisi slovenski kot italijanski zbor. Prav tako so mladi ene in druge narodne skupnosti oblikovali prošnje in sodelovali pri branju beril.

Večer je nadškof msgr. Bommarco posvetil srečanju in razgovoru z župnijskim pastoralnim svetom. Tega sestanka se je udeležil tudi dekan g. Ugo Bastiani. Uvodoma je nadškof spregovoril o pomenu in vlogi pastoralnega sveta v župniji. Pojasnil je pristojnosti in dejstvo, da bi moral z rednimi - vsaj mesečnimi - sestanki skrbeti za pobude in dejavnosti, ki naj bi obogatile duhovno rast v župniji. Obravnavali so tudi vlogo gospodarskega sveta. Pri tem je prišla na dan zahteva s strani članov župnijskega sveta, da je finančno stanje vedno jasno in da je župnijska skupnost v rednih presledkih seznanjena o tem. Nadškof je tudi govoril o potrebi, da pride do tesnejšega sodelovanja na dekanijski ravni; v razpravi pa je prišla na dan tudi potreba, da se najprej poživi pastoralno in skupnostno življenje v župniji, da bi tako lahko gradili naprej.

Škedenj

Letos slavi naša skupnost kar dve obletnici: 40-letnico pevskega zbora in 30-letnico Doma Jakoba Ukmarja. To je za nas tudi priložnost, da na kratko pogledamo v preteklost (za to nam bo pomagala razstava v Domu), predvsem pa, da nadaljujemo z že začetim delom. V Škednju je asimilacija v zadnjih časih močno napredovala in to znatno hromi bodisi kulturno kot versko delovanje. To se jasno vidi. Zato mora biti proslavljanje obletnic usmerjeno v prihodnost, da skupaj pomislimo, kaj lahko naredimo, da izboljšamo položaj.

V nedeljo, 23. oktobra, bo popoldan v cerkvi koncert cerkvenih pesmi. Nastopilo bo več pevskih zborov; konec novembra ali na začetku decembra pa bo v Domu posebna prireditev. Medtem se nadaljujejo pevske vaje novo nastalega pevskega zbora, ki ga vodi Aleksander Sluga; v cerkvi orgla Tamara Cetin, ki ji bo kdaj pa kdaj priskočil na pomoč mladi in obetavni Iztok Cergol.

Nadvse zaskrbljujoča pa je prisotnost vernikov pri nedeljski službi božji. Kako se lahko izgovarjamo, da nimamo časa za Boga?

Poseg SSk v Zvezi s štipendijami v Ljubljani

Kot je dobro znano, sta se Italija in Jugoslavija dogovorili leta 1964 v v okviru mešanega odbora za izvajanje Posebnega statuta za manjšine tudi o izmenjavi štipendij za učitelje in profesorje slovenskih šol v Trstu in italijanskih v Istri. Po tem dogovoru dobitniki omenjenih štipendij za čas študija na univerzi ohranijo plačo v zvezi s svojim delovnim mestom.

Skoro 30 let sta obe strani dosledno spoštovali omenjeni dogovor. Lani pa se je zataknilo pri šolskem ministrstvu v Rimu, ki je štipendistom odreklo pravico do ohranitve plače. Zaradi teda se lani osem slovenskih učiteljev in profesorjev dejansko ni moglo spopolnjevati v materinem jeziku na ljubljanski univerzi.

Dobitniki omenjenih štipendij za šolsko leto 1994/95 so redno zaprosili italijansko šolsko ministrstvo, naj jih razreši pouka ob ohranitvi plače. Doslej niso prejeli še nobenega odgovora (razen treh učiteljev). Ker so se začele lekcije na ljubljanski univerzi že 1. oktobra, se je Slovenska skupnost prek svojega deželnega tajnika Martina Breclja s posebnim pismom obrnila na šefa ministrskega kabineta dr. Gucciardinija z zahtevo, naj se nastali zastoj čimprej razreši, ker zadeva nikakor ne bi smela biti sporna, saj gre enostavno za spoštovanje ukrepov, ki so bili sprejeti na recipročni osnovi za izvajanje Posebnega statuta. Slovenski učitelji in profesorji so toliko bolj upravičeni v zahtevi spoštovanja omenjene štipendije za spopolnjevanje na italijanskih univerzah.

Katinara

Prvega in drugega oktobra je potekal na Katinari tretji pastoralni obisk škofa Lovrenca Bellomija. V soboto popoldne so ga skavtje v kroju in župnik pričakali pred cerkvijo. Že takoj po prihodu se je z njimi zadržal v prijetnem pogovoru do sv. maše ob 16. uri, ko ga je v imenu celotne župnijske skupnosti pozdravil Jožko Gerdol in mu želel, da bi še dolgo, čil in zdrav, vodil tržaško Cerkev.

Pri nedeljski mašni daritvi, ki jo je doživeto spremljalo lepo število ljudi, je župnik v pozdravnem nagovoru poudaril probleme, s katerimi se spopada katinarska cerkvena skupnost; glavni je ta, da se mladina v določeni življenjski starosti oddaljuje od župnijskega udejstvovanja zaradi pomanjkanja primernega prostora, kjer bi se zbirala.

Škof msgr. Lovrenc Bellomi je med italijansko sv. mašo ob 11. uri podelil dvanajstim mladoletnim otrokom zakrament sv. birme.

Dan se je skoraj prevesil v noč, ko smo se pod lipami poslovili od škofa, ki nam je še prej orisal tri osnovne trenutke rasti in krepitve verskega življenja vsakega posameznika in skupnosti: evharistijo, bogoslužje in molitev.

Zahvaljujemo se g. škofu, da je hotel preživeti dva dni med nami, da je prisluhnil našim problemom in se vživel v naše vsakdanje težave. Hvaležni smo tudi msgr. dr. Škerlu, ki je sprejel škofa v soboto, kakor tudi msgr. Vončini, ki ja bil z nami ob sklepu obiska.

Član župnijskega sveta

Pomagajmo vaščanom!

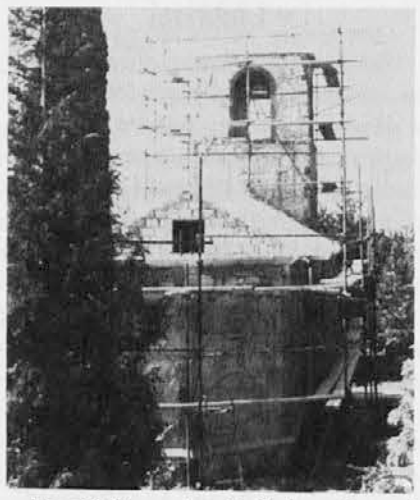

Na sliki je cerkev iz Gabrovice pri Ospu (Koper). Kot je razvidno, je v zelo slabem stanju in jo sedaj obnavljajo domačini z župnikom na čelu. Ves povojni čas ni služila svojemu namenu. Finančna stiska je velika, zato velikodušno pomagajo ljudje iz naših krajev. Ob tej priložnosti se odbor za popravilo cerkve iskreno zahvaljuje dosedanjim in bodočim dobrotnikom.

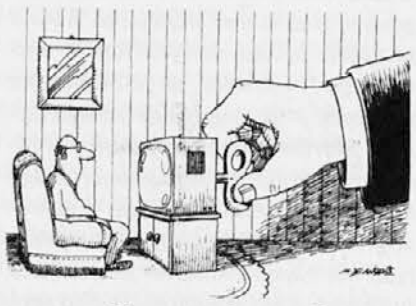

Ali se zavedamo...?

Izlet v Slovenijo

Inštitut za versko in družbeno zgodovino iz Gorice prireja poučen izlet v Slovenijo. Vsi, ki bi si želeli ogledati Štajersko pod strokovnim vodstvom dr. D. Svoljšaka, naj se prijavijo v knjigarni San Paolo L. Faidutti v ulici Oberdan 5. Cena izleta je 175.000 lir. Izlet bo trajal dva dni, 8. in 9. oktobra. Odhod v Slovenijo je iz Gorice ob 7. uri. Izletniki si bodo ogledali Celje, Ptuj in Maribor, vmes pa bodo obiskali še Šempeter v Savinjski dolini in Ptujsko goro. Izlet je zanimiv predvsem zato, ker so nanj vabljeni vsi, ki bi radi bolje spoznali zgodovino tega predela lepe slovenske dežele.

- Z T -

obvestila

V PONEDELJEK, 10. OKTOBRA, bo v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu razgovor z dr. Borisom Gombačem, avtorjem knjige Trst - Trieste, dve imeni, ena identiteta. Začetek ob 20.30.

Vljudno Vas vabimo na otvoritveno predstavo jubilejne sezone 1994-95, krstno uprizoritev drame Draga Jančarja HALŠTAT v petek, 7. oktobra 1994, ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu. Režija Boris Kobal.

NA PEČAH pri Boljuncu bo sv. maša v nedeljo, 9. okt., ob 15. uri. Vabljeni v to Marijino cerkvico v dolini Glinščiče.

ACM-GORICA vabi k maši za krščansko edinost v ponedeljek, 10. t.m., ob 16.30 v Zavodu sv. Družine. Člani in prijatelji lepo vabljeni.

V zvezi z izletom SVK in Kluba prijateljstva 14. oktobra po Dolenjski (vpisovanje do 5. okt. pri Fortunatu) bo v ponedeljek, 10. okt., ob 16. uri, v ul. Donizetti 3 v Trstu RAZGOVOR OB PREDVAJANJU VIDEOKASET. Poleg udeležencev izleta so vabljeni vsi, ki želijo videti lepo dolenjsko pokrajino vsaj v slikah in slišati nekaj zanimivosti. Pogovorili se bomo tudi o predlogih za letošnji program delovanja Kluba prijateljstva.

Slovenec znova v Gorici

Od ponedeljka, 3. oktobra, se dnevnik Slovenec lahko dobi v Katoliški knjigarni, v trafiki pri Pevmskem mostu in na upravi Katoliškega glasa.

ZAHVALA

Marina in Aleksander se zahvaljujeta g. Jožetu Špehu za lep poročni obred in sv. mašo 17. septembra v barkovljanski cerkvi. Ni bilo velikega razkošja, vladala pa je tiha zbranost. Pri sv. maši v obeh jezikih je celebrant v izklesanem nagovoru nanizal nekaj prisrčnih misli, ki so veljale tako novoporočencema kot vsem navzočim. Zahvalo naj prejme pevovodkinja ga. Aleksandra Pertot z vsemi pevci in organistom. Njihov doprinos je obogatil poročno liturgijo in dokazal prijateljsko solidarnost do članice tega zbora. Nepričakovano presenečenje pa so nam pripravili pred cerkvijo, ko so nam zapeli slovansko Mnogaja ljeta!

Hvala vam za tolikšno pozornost in spomnite se naju v molitvi!

Marina in Aleksander

DAROVI

N.N. daruje: 1.000.000 lir za Katoliški dom in 500.000 lir za Katoliški glas.

Za nagrobni spomenik g. župnika Albina Grmeka: ga. Mira in Jolanda 100.000 lir.

H.S. daruje: v spomin na pok. Jožefa Sirk za Katol. glas 50.000, za Zavod sv. Družine 50.000 in za bosanske otroke 100.000 (skupno 200.000 lir).

Za bosanske otroke: pri šolski maši Plešivo, ga. učiteljica 35.000 lir.

N.N. v zahvalo: 500.000 za Sv. Goro in 500.000 lir za brata misijonarja Bajca.

Z.K. Gorica: za Kat. glas 30.000 lir.

RUPA. Za cerkev: Gizela Devetak-Stanzani, namesto cvetja na grob Milke Povodnik-Pavletič 50.000; druž. Pavletič-Tomaduz, v spomin na mamo Milko 100.000 lir.

Za MPZ Rupa-Peč: druž. Pavletič-Tomaduz, v spomin na mamo Milko 50.000 lir.

GABRJE. Za cerkev: F.Z. 50.000 lir.

Za misijon P. Kosa: M.D. - Občine 200.000 lir.

Za cerkveni pevski zbor Novega sv. Antona darujeta Tatjana in Marjan Kravos ob sv. krstu hčerke Eme 50.000 lir.

Ob 40.letnici cerkve Marije Vnebovzvete na Pesku
in ob 30-letnici Slomškovega doma na Bazovici
nastopa v nedeljo, 9. oktobra,
moški pevski zbor iz Sv. Lenarda v Benečiji:
pri sv. maši na Pesku ob 9.30.
pri sv. maši v Bazovici ob 11.00. uri.
Po sv. maši v Bazovici kratek koncert

Pevski zbor iz Sv. Lenarta iz Nadiške doline bo gostoval v nedeljo, 9. oktobra, s koncertom na Pesku in v Bazovici na Tržaškem. Zbor ima za seboj bogato zgodovino, saj je bil ustanovljen že leta 1871. Njegov ustanovitelj je bil duhovnik Pietro Podrecca. Za njim so se pri vodstvu zbora vrstili razni zborovodje, ki so vabili k petju predvsem mlade. Zbor je bil vedno tudi povezovalni dejavnik za narod. Med obema vojnama seveda ni mogel neprestano delovati. Šele leta 1948 ga je spet zelo dobro oživel kaplan Remigio Tosoratti. Svoj tretji veliki razcvet pa doživel pod vodstvom duhovnika Adolfa Dorboloja leta 1959. V letih sedemdeset je posvetil veliko pozornosti pesmim v narečju in leta 1974 ustanovil pevsko revijo »Tutticori«, ki je postala že prava tradicija. Danes je predsednik zbora Silvano Zompicchiatti; vodi ga Augusto Osgnach, ki skrbi za sakralno glasbo, za nesakralno glasbo pa skrbi zborovodja Renato Duriavig.

-zut-

Zveza slovenske katoliške prosvete - Gorica
Slovenska prosveta - Trst
Krščanska kulturna zveza - Celovec

prirejajo od 7. do 16. oktobra 1994
6. Koroške kulturne dneve na Primorskem

Spored:

Petek, 7. oktobra
Gorica - Galerija Katoliške knjigarne, ob 18. uri
Otvoritev razstave koroških slikarjev
Zorka Loiskandl - Valentin Oman
Glasbeni okvir: Kristan Filipič, Janja Kassl

Nedelja, 9. oktobra
Naborjet - ob 17. uri
Otvoritev razstave Noša in oblačilna kultura pri Zilji
Dr. Marija Makorovič - predstavitev knjige Zilja
Milka Kriegel - predstavitev ziljske noše
Glasbeni okvir: družina Zwitter iz Zahomca in Višarski kvintet

Nedelja, 9. oktobra
Štandrež župnijski dom Anton Gregorčič, ob 17. uri
Poetična gledališka predstava s senčnimi lutkami DREVO NAD PREPADOM (Tone Svetina). Nastopa mladinska lutkovna skupina Katoliškega prosvetnega društva Šmihel

Ponedeljek, 10. oktobra
Trst - Slovensko stalno gledališče
Gledališka predstava s petjem, plesom in glasbo. Po koroških motivih napisal Marjan Pungartnik SONČEK, KJE SI?
Nastopa skupina Lutke mladje

Sreda, 12. oktobra
Štandrež, ob 19. uri
Nastop in srečanje gojencev koroške Glasbene šole, Glasbene matice iz Žabnic in Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice.

Nedelja, 16. oktobra
Nova Gorica - Primorsko dramsko gledališče, ob 17. uri
CARMINA BURANA (Carl Orff). Kantata za zbor, soliste in orkester
Nastopajoči: MePZ Danica, Št. Primož; MePZ Peca, Globasnica; Mešani in Mladinski pevski zbor ZG/ZRG za Slovence, Celovec; Studio Percussion, Graz; člani orkestra Slovenske filharmonije, Ljubljana
Solisti: Norina Radova, sopran; Marjan Trček, tenor; Jožko Kovačič, bariton
Klavir: Andrea Wuzella-Močilnik, Toni Kernjak
Dirigent: Stanko Polzer
V sodelovanju z Zvezo kulturnih organizacij iz Nove Gorice.
V okviru Koroških dnevov je v petek, 14. oktobra. na programu tudi srečanje predstavnikov kulturnih in političnih organizacij s Koroške in Primorske.

KULTURNI DOM in KATOLIŠKA KNJIGARNA
GORICA

vljudno vabita na predstavitev romana Alojza Rebula

Kačja Roža

ki je izšel ob njegovi 70-letnici
Knjigo in avtorja bo predstavila Marjeta Novak-Kajizer
Predstavitev bo v četrtek, 6. oktobra 1994, ob 18. uri v Kulturnem domu v Gorici.

V GALERIJI KATOLIŠKE KNJIGARNE NA TRAVNIKU
BOSTA RAZSTAVLJALA SVOJA DELA

Zorka Lojskandl in Valentin Oman

Umetnika bo predstavil dr. Janko Zerzer
Glasbeni okvir Kristian in Janja Kassl

Otvoritev razstave bo v petek, 7. oktobra 1994, ob 18. uri.

POETIČNA GLEDALIŠKA PREDSTAVA S SENČNIMI LUTKAMI

Drevo nad prepadom
Tone Svetina

Nastopa mladinska lutkovna skupina Katoliškega prosvetnega društva Šmihel

Štadrež, župnijski dom A. Gregorčič
nedelja, 9. oktobra 1994, ob 17. uri.

SREČANJE GLASBENIH ŠOL

- Glasbena šola na Koroškem
- Šole GM v Kanalski dolini
- SCGV E. Komel - Gorica

Nastop gojencev bo v župnijskem domu A. Gregorčič v Štandrežu
sreda, 12. oktobra 1994, ob 19. uri.

P.D. PODGORA
obvešča, da bo imelo svoj redni občni zbor v četrtek, 13. oktobra 1994, ob 20.30 v župnijski dvorani v Podgori.

ZA KANTATO CARMINA BURANA, ki bo v nedeljo, 16. oktobra, ob 17. uri v gledališču v Novi Gorici, bo **predprodaja vstopnic od četrtka, 13. oktobra, v Katoliški knjigarni v Gorici.**

KATOLIŠKI GLAS
Tednik
List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949.
Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949
Glavni in odgovorni urednik: Dušan Jakomin
Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00480890318
Tiska: Tiskarna Budin
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia
Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglasi in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Možne so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.
Član:
ZDRUŽENJE ITALIJANSKEGA PERIODIČNEGA TISKA
ZVEZA ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV